

Møtebok

Venstres landsmøte 2017

Møtebok 1, 9. mars 2017

VENSTRE
Folk først.





VENSTRE

Innhold:

LM-1	Godkjenning av innkalling og saksliste	Side 5
LM-2	Konstituering	Side 6
LM-3	Godkjenning av dagsorden og program	Side 11
LM-4	Leders tale og generell politisk debatt	Side 14
LM-5	Årsmelding 2016	Side 15
LM-6	Regnskap 2016	Side 52
LM-7	Kontingent 2019	Side 53
LM-8	Vedtekter	Side 54
LM-9	Stortingsvalgprogrammet 2017-2021	Side 67
LM-10	Politiske uttalelser	Side 68
LM-11	Innkomne saker	Side 69
LM-12	Tema for LM 2018	Side 70
LM-13	Valg	Side 72

Oppdatert 9. mars 2017

LM-1 Sakliste

Innstilling:

- LM-1: Godkjenning av innkalling og sakliste
- LM-2: Konstituering
- LM-3: Godkjenning av dagsorden og program
- LM-4: Leders tale og generell politisk debatt
- LM-5: Årsmelding 2016
- LM-6: Regnskap 2016
- LM-7: Kontingent 2019
- LM-8: Vedtekter
- LM-9: Stortingsvalgprogrammet 2017 - 2021
- LM-10: Politiske uttalelser
- LM-11: Innkomne saker
- LM-12: Tema for LM 2018
- LM-13: Valg

1 **LM-2 Konstituering**

2 **Innstilling:**

3 **Konstituering**

4 **Møtedirigenter**

5 Trine Skei Grande, Eva Kvelland, (leder for dirigentkorpset), Inge Carlén
6 (nestleder), Ytterligere dirigenter innstilles når delegatlistene er klare.

7 **Møterefereenter**

8 Runolv Stegane (leder for referentkorpset), Christian G. Herzog, Eirik
9 Brautaset, Kjartan Almenning, Idunn Helle, Anine Moldskred, Geir Olsen, Audun
10 Rødningsby, Susanne Bondevik og Håvard Sandvik

11 **Møtesekretærer**

12 Trond Enger (leder for sekretærkorpset) , Christian G. Herzog, Kjartan
13 Almenning, Eirik Brautaset, Karl Arthur Giverholt, Morten A. Hagen, Steinar
14 Haugsvær, Idunn Helle, Camilla Hille, Tove Hofstad, Guri W. Kinneberg, Jan-
15 Christian Kolstø, Paal Kvasshheim, Geir Olsen, Audun Rødningsby, Torild
16 Skogsholm, Runolv Stegane, Monica Tjelmeland, Selja Vassnes, Anja
17 Zabelberg. Anine Moldskred, Åsmund Prytz, Håvard Sandvik, Mona Lindseth
18 og Susanne Bondevik

19 **Tellekorps**

20 Tellekorps innstilles når delegatlistene er klare

21 **Fullmaktskomité**

22 Fullmaktskomité sinnstilles når delegatlistene er klare

23 **Protokollsignatører**

24 Protokollsignatører innstilles når delegatlistene er klare

25

26

27

Redaksjonskomité for LM 2017 (valgt av LM 2016):

28

Iselin Nybø (leder) (Rogaland)

29

Trine Noodt (Finnmark)

30

Erik Hørlück Berg (Buskerud)

31

Hallstein Bjercke (Oslo)

32

Lena Landsverk (Møre og Romsdal)

33

+ 1 fra hver sideorganisasjon som oppfyller kriteriene for

34

landsstyrerepresentasjon (NUV, NVK og NLSF)

35

1. vara: Jon Gunnes (Sør-Trøndelag)

36

2. vara: Ingebjørg Winium (Hordaland)

37

38 **Konstituering**

39 Landsstyrets innstilling:

40 **Forretningsorden**

- 41 1. Landsmøtet ledes av møteledere som blir valgt ved konstitueringen av
42 møtet. Møtelederne sørger for at de oppsette rammene for debattene
43 blir overholdt, og har derfor høve til å bestemme avgrenset taletid og når
44 «strek» skal settes. Møteleder kan være valgt blant delegatene, og kan
45 da benytte stemmeretten sin med mindre vara møter.
46
- 47 2. Alle landsstyrets medlemmer og alle delegater lovlig valgt på Venstres
48 fylkesårsmøter eller av Venstres sideorganisasjoner, har tale-, forslags-
49 og stemmerett i samsvar med Venstres vedtekter. Alle Venstres
50 stortingsrepresentanter, generalsekretæren og andre med tillitsverv fra
51 Landsmøtet, har tale- og forslagsrett. Observatører fra fylkeslagene og
52 inviterte gjester har talerett når det er gjort vedtak om dette i dagsorden
53 eller i hver enkelt sak.
54
- 55 3. Landsmøtedeltakere med talerett melder seg på talerlisten ved tydelig å
56 vise nummerskilt, eller ved å levere inn særskilt skjema dersom dette er
57 brukt. Møteleder kan gi taletid til andre landsmøtedeltakere i hver enkelt
58 sak. Alle innlegg, bortsett fra møteleder sine, skal skje fra talerstolen.
59
- 60 4. Møteleder kan tillate inntil to replikker til debattinnlegg med påfølgende
61 svarreplikk. En replikk kan være maksimalt ett minutt lang, og skal
62 omhandle siste debattinnlegg. Landsmøtedeltakere tegner seg til replikk
63 ved tydelig å vise nummerskilt sammen med et farget ark. Møteleder gir
64 replikk til de som først ber om det.
65
- 66 5. Alle forslag må leveres skriftlig til møtelederne, og på egne skjema om
67 slikt finnes. Møtelederne har anledning til å be om at alle forslag skal
68 leveres elektronisk.
69
- 70 6. Forslag om å utsette eller oversende en sak skal behandles umiddelbart
71 når det blir lagt fram. Møtelederne har utover dette anledning til å
72 bestemme voteringsorden.
73
- 74 7. Vedtak på landsmøtet fattes med simpelt flertall når annet ikke er
75 bestemt i Venstres vedtekter. Vedtak skal fattes ved fremvisning av

- 76 delegatskilt. Ved stemmelikhet skal det foretas en ny votering. Ved
77 andre gangs stemmelikhet blir innstillingen stående.
78
- 79 8. Forslag til saker eller politiske uttalelser som kommer inn etter
80 vedtektsfestede frister (17. februar eller for uttalelser 10. mars) må
81 oppnå 2/3-flertall for å kunne realitetsbehandles.
82
- 83 9. Ved personvalg gjelder følgende:
- 84 a) Valgkomitéen, dersom valget er forberedt av denne, presenterer
85 først sitt arbeid og sin innstilling. Alternative forslag til
86 valgkomitéen sin innstilling skal settes opp mot en bestemt person i
87 denne innstillingen. Kandidatene har rett til opp til tre støttetaler
88 hver, og avgjør selv om de vil benytte en av disse personlig.
- 89 b) Dersom det er flere enn to kandidater til ett bestemt verv, må
90 kandidaten ha minimum 50% av stemmene for å bli valgt. Oppnår
91 ingen av kandidatene 50% av stemmene i første valgomgang, faller
92 den av kandidatene med færrest stemmer ut. Slik fortsettes det til
93 en av kandidatene har oppnådd de nødvendige 50% av stemmene.
94 Ved stemmelikhet skal det foretas en ny votering. Ved andre gangs
95 stemmelikhet avgjøres valget ved loddtrekking.
- 96 c) Personvalg skal gjennomføres skriftlig om minst en av
97 landsmøtedelegatene krever det.
98
- 99 10. Ved behandling av politiske uttalelser gjelder følgende:
- 100 a) Ved starten av møtet skal redaksjonskomitéen ha distribuert
101 forslag til antall uttalelser som skal behandles, og en innstilling på
102 innholdet i disse uttalelsene, basert på forslag som er levert innen
103 fristen. Alternative uttalelser skal fremmes innen den fristen
104 Landsmøtet setter i programmet.
- 105 b) I prioriteringsdebatten vedtar Landsmøtet først tallet på uttalelser
106 som skal behandles. Alternative forslag til redaksjonskomitéens
107 innstilling må deretter settes opp mot en konkret uttalelse i
108 innstillingen, eller på åpen plass. Dersom det er flere enn to
109 alternativer til en "plass" voteres det alternativt mellom to og to
110 forslag. Forslaget som får flest stemmer går videre til neste
111 voteringsrunde inntil det er ett forslag igjen.
- 112 c) Dersom sentralstyret legger fram en generell politisk uttalelse,
113 behandles denne i plenum.
114
- 115 11. Ved behandling av stortingsvalgprogram gjelder følgende:
- 116 a) Frist for å sende inn forslag til endringer til programkomitéens
117 forslag til stortingsvalgprogram er 17. februar. Landsstyret innstiller
118 deretter til Landsmøtet, og Landsstyrets innstilling ligger til grunn

- 119 for behandlingen.
- 120 b) Landsstyret innstiller på forslagene som "vedtas i blokk", "avvises i
- 121 blokk", "redaksjonelt forslag", "vedtas" eller "avvises".
- 122 c) Forslag som er innstilt "vedtas i blokk", "avvises i blokk" eller
- 123 "redaksjonelt forslag" voteres over i blokk. Dersom et slikt forslag
- 124 skal voteres over enkeltvis, må det aktivt opprettholdes av en av
- 125 landsmøtedelegatene innen onsdag 29. mars klokka 12:00.
- 126 d) Om landsstyrets innstilling om "redaksjonelt forslag" ikke får
- 127 tilslutning, skal landsmøtet behandle forslaget uten innstilling. Et
- 128 slikt forslag voteres over enkeltvis, under det tilhørende kapitlet, og
- 129 må aktivt voteres inn.
- 130
- 131 12. Eventuelle endringer i vedtatt forretningsorden krever 2/3-fleirtall.

1 **LM-3 Dagsorden/program**

2 **Innstilling:**

3 **TORSDAG 30. MARS**

- 4 14:00 Lunsj
- 5 15:00 Sentralstyremøte
- 6 17:00 Kaffe
- 7 17:30 Landsstyremøte
- 8 20:30 Middag

9 **FREDAG 31. MARS**

- 10 11:30 Hvordan gjøre dørbank v/kampanjeteamet i VHO (ferdig kl. 12:30)
- 11
- 12 12:00 Lunsj
- 13
- 14 12:00 Ny på landsmøtet
- 15
- 16 13:00 Åpning
- 17 Musikalsk åpning ved Terje Breivik Band med The dogs
- 18 Hilsninger
- 19 **Godkjenning av innkalling og sakliste (LM-1)**
- 20 **Konstituering (LM-2)**
- 21 **Godkjenning av dagsorden og program (LM-3)**
- 22 **Politiske uttalelser (LM-10)**
- 23 Presentasjon av redaksjonskomitéens innstilling
- 24
- 25 13:45 Pause
- 26 *Frist for innlevering av forslag til alternative uttalelser*
- 27
- 28 14:00 **Leders tale (LM-4)**
- 29 *Trine Skei Grande, leder av Venstre*
- 30
- 31 15:00 Kaffepause med lett mat
- 32
- 33 15:15 **Generell politisk debatt (LM-4)**
- 34
- 35 16:45 **Politiske uttalelser (LM-10)**
- 36 *Prioriteringsdebatt*
- 37
- 38

LM-3

- 39 17:00 **Stortingsvalgprogram 2017 – 2021 (LM-9)**
40 Innledning ved Terje Breivik, leder av programkomitéen
41
42 17:30 **Stortingsvalgprogram 2017 – 2021 (LM-9)**
43
44 19:00 Middag på hotellet
45
46 20:00 **Stortingsvalgprogram 2017 – 2021 (LM-9)**
47
48 22:00 Landsmøteforhandlingene avsluttes
49 *Frist for å forhåndsmelding sitt kandidatur*
50 *Frist for innlevering av endringsforslag til politiske uttalelser*

51 **LØRDAG 1. APRIL**

- 52 08:00 Frokost på hotellet du bor på
53
54 09:00 **Minneord**
55
56 09:15 **Politiske uttalelser (LM-10)**
57 Plenumsdebatt og vedtak
58
59 10:15 **Stortingsvalgprogram 2017 – 2021 (LM-9)**
60
61 11.00 Pause
62
63 11.15 **Stortingsvalgprogram 2017 – 2021 (LM-9)**
64
65 13.00 Lunsj
66
67 14.00 **Stortingsvalgprogram 2017 – 2021 (LM-9)**
68
69 16.00 Kaffepause med lett mat
70
71 16.30 **Stortingsvalgprogram 2017 – 2021 (LM-9)**
72
73 17:30 **Valg (LM-13)**
74
75 18:00 Landsmøteforhandlingene avsluttes
76
77 20:00 Festmiddag

78

79 **SØNDAG 2. APRIL**

- 80 08:00 Frokost på hotellet du bor på
81
82 09:00 Stortingsvalgprogram 2017 – 2021 (LM-9)
83
84 11:00 Kaffepause / utsjekking
85
86 11:30 Stortingsvalgprogram 2017 – 2021 (LM-9)
87
88 12:45 Årsmelding 2016 (LM-5)
89 Regnskap 2016 (LM-6)
90 Kontingent 2019 (LM-7)
91 Innkomne saker (LM-11)
92 LM-tema 2018 (LM-12)
93
94 13:15 Vedtekter (LM-8)
95
96 13:45 Avslutning
97
98 14:00 Lunsj og hjemreise

1 **LM-4 Leders tale og generell politisk debatt**

- 2 Etter Trine Skei Grandes tale til landsmøtet vil det bli gitt taletid til lederne av
- 3 Norges Unge Venstre, Norges Venstrekvinnelag og Norges Liberale Studentforbund,
- 4 sideorganisasjonene som oppfyller kriteriene for landsstyreprerentasjon.

- 5 Siden blir det generell politisk debatt der alle delegater kan delta med innlegg og
- 6 replikker i samsvar med reglene i forretningsorden.

- 7 De innstilte ordstyrerne til landsmøtet ber delegasjonslederne om
- 8 forhåndspåmelding til debatten for å sikre at alle delegasjoner får muligheten til å få
- 9 ordet.

- 10 Leders tale og den generelle politiske debatten blir overført live på www.venstre.no.

LM-5 Årsmelding for Venstres Hovedorganisasjon 2016

Denne årsmeldingen gjelder for kalenderåret 2016.

1. LANDSMØTET

Venstres landsmøte 2016 ble holdt i Tønsberg 15.-17. april. Det vises til egen landsmøteprotokoll.

2. LANDSSTYRET

2.1. Landsstyrets sammensetting 2016

Landsstyret består av det landsmøtevalgte sentralstyret, åtte direktevalgte landsstyremedlemmer, fylkeslederne med fylkesnestledere som varamedlemmer, et medlem valgt av Norges Venstrekvinnelag, to medlemmer valgt av Norges Unge Venstre. Norges Liberale Studentforbund oppfylte i 2016 ikke vedtektenes krav til representasjon i landsstyret, og har således ikke vært representert. Etter landsmøtet i 2016 har landsstyret hatt følgende sammensetting:

Leder: Trine Skei Grande	(Oslo)
1. nestleder: Ola Elvestuen	(Oslo)
2. nestleder: Terje Breivik	(Hordaland)

Sentralstyremedlemmer:

Guri Melby	(Oslo)
Solveig Schytz	(Akershus)
Trine Noodt	(Finnmark)
Sveinung Rotevatn	(Sogn og Fjordane)

Varamedlemmer til sentralstyret og direktevalgte landsstyremedlemmer:

1.vara: Petter N. Toldnæs	(Agder)
2.vara: Ida Gudding Johnsen	(Nordland)
3.vara: Jon Gunnes	(Sør-Trøndelag)
4.vara: Per A. Thorbjørnsen	(Rogaland)

Direktevalgte landsstyremedlemmer:

Rebekka Borsch	(Buskerud)
Odd Einar Dørum	(Oslo)
Erlend Horn	(Hordaland)
Inger Noer	(Hedmark)

Vara til direktevalgte landsstyremedlemmer:

35	1. vara: Pål Grødahl	(Møre og Romsdal)
36	2. vara: Sofie Høgestøl	(Oslo)
37	3. vara: Peder Lofnes Hauge	(Sogn og Fjordane)
38	4. vara: Irene V. Dahl	(Troms)
39	5. vara: May Britt Vihovde	(Rogaland)
40	6. vara: Trond Svandal	(Østfold)
41	7. vara: Ingjerd Thon Hagaseth	(Oppland)
42	8. vara: Torgeir Fossli	(Telemark)
43	9. vara: Anne Beth Njærheim	(Hordaland)
44	10. vara: Ingvild Wetrhus Thorsvik	(Agder)
45	11. vara: Tiril Eid Barland	(Akershus)
46	12. vara: Suzy Haugan	(Vestfold)

47 **Møtende for fylkeslagene i 2016:**

48 Joakim Karlsen (Østfold), Finn Erik Blakstad (Østfold), Maren Hersleth Holsen
 49 (Østfold) Tiril Eid Barland (Akershus) Eirik T. Bøe (Akershus), Espen Ophaug
 50 (Oslo), Sjur Skjævesland (Hedmark), Mirjam Engelsjord (Hedmark), Roger
 51 Granum (Oppland), Hilde Tveiten Døvre (Oppland), Erik Hørlück Berg
 52 (Buskerud), Magdalena Lindtvedt (Vestfold), Torgeir Fossli (Telemark), Ole
 53 Morten Vegusdal (Agder), (Agder), Torunn Sandvand (Agder), Sara Sægrov
 54 Ruud (Agder), Kjartan Alexander Lunde (Rogaland), Parissa Hamedan-Nejad
 55 (Rogaland), Bjørnar Hamre (Hordaland), Idun Bortne (Hordaland), Gunhild
 56 Berge Stang (Sogn & Fjordane), Halvor Halvorsen (Sogn & Fjordane), Ola
 57 Betten (Møre & Romsdal), Marthe Strickert (Sør-Trøndelag), Andre N
 58 Skjelstad (Nord-Trøndelag), Hans MartiN Storø (Nord-Trøndelag), Anja
 59 Johansen (Nordland), Rolf Ohma Austgard (Troms), Irene V. Dahl (Troms), Jan
 60 Fjellstad (Troms). Leif Wasskog (Finnmark)

61 **Møtende for Unge Venstre:**

62 Tord Hustveit, Grunde Almeland, Øydis Lebiko

63 **Møtende for NVK:**

64 Amanda Schei

65 **Møtende for NLSF:**

66 NLSF var ikke representert i 2016

67 **2.2 Landsstyrets møter**

68 Landsstyret har hatt 5 møter i årsmeldingsperioden, inkludert ett
 69 telefonmøte.

70 **1. møte:**

71 Tid: 12.-13. mars i Oslo

72 Viktige saker: Innstillinger til Landsmøtet (LS-07/16), Landsmøtetema
73 oppvekst (LS-08/16), ansettelse av generalsekretær (LS-10/16)

74 **2. møte:**

75 Tid: 14. april i Tønsberg

76 Viktige saker: Innstillinger til det påfølgende landsmøtet (LS-17/16)

77 **3. møte:**

78 Tid: 18.-19. juni i Bremanger

79 Viktige saker: Kampanjearbeid (LS-28/16), Skoleringsplan (LS-29/16)

80 **4. møte:**

81 Tid: 14-15. oktober i Oslo

82 Viktige saker: Statsbudsjett 2017(LS-34/16), Region og kommunereform (LS-
83 36/16)

84 **5. møte :**

85 Tid: 10.-11. desember i Oslo

86 Viktige saker: Stortingsvalgprogrammet (LS-48/16), Budsjett 2017 (LS-52/15)

87 **2.3 Landsstyrets politiske uttalelser**

88 **Vedtatt av landsstyret 12.-13. mars:**

89 **Bevar barnevernskollektivene**

90 Gjennom årene har norske kollektiv med behandlingstilbud til unge
91 mennesker, i alderen 14 - 20 år vært et svært viktig tilbud. Det står
92 grunnleggende respekt for det arbeidet som er nedlagt. Over 2 500
93 ungdommer med rusproblemer har fått sitt tilbud her. Mange har fått
94 avgjørende hjelp. Effekten av behandling i kollektiv er grundig dokumentert,
95 bl.a. av forskerne Bakke-Hansen (NIBR) Edle Ravndal (SIRUS) og Helgeland
96 (Buskerud - prosjektet).

97 Flere av kollektivene herunder Hiimsmoenkollektivet i Rogaland (etablert i
98 1982) og Klokkergårdenkollektivet i Hedmark (etablert i 1980) står nå i fare
99 for å bli nedlagt. Tyrilikollektivet (1980) har ikke lenger tilbud til
100 barnevernsbarn (§ 4.24 og 4.26 i barnevernsloven) og Fossumkollektivet
101 (1983) har redusert tilbudet.

102 Institusjonene har vært en solid bærebjelke i behandlingen av unge
103 rusmisbrukere gjennom de siste 35 årene. De er alle eid av ideelle
104 organisasjoner/ stiftelser. Endrete rammevilkår, større kommunale
105 kostnadsandeler, fremvekst av kommersielle tilbud og prioritering av statlige
106 tilbud har satt kollektivene under stort press og konsekvensene kan være at
107 de må gi opp. Det er et stort paradoks at tilbud som har vært veldrevet og

108 effektivt skal være truet for å forsvinne. Kollektivene har fortsatt stor faglig
109 tyngde, høy integritet og opplever hver dag at de er et viktig tilbud for de
110 unge.
111 Det er de unge selv og deres foresatte som vil fremstå som taperen når
112 kollektivene i verste fall nedlegges. Tusenvis av ungdommer har stått fram
113 og hevdet hvor viktig kollektivet har vært for å bli rusfrie og bedre livskvalitet
114 betydelig.
115 Den negative utviklingen for kollektivene har skjedd over tid. Det er på tide å
116 rope et politisk varsko. Kollektivene må sikres rammevilkår som sikrer at de
117 kan ha en økonomi som gir forutsigbarhet. I dag er det totalt uforutsigbarhet
118 som preger virksomhetene.
119 Det er all grunn til å så raskt som mulig spørre statsråden om det er en bevist
120 politikk at de ideelle kollektivene skal opphøre. Og hvis ikke, hva vil
121 Statsråden gjøre for å sikre tilstrekkelige rammevilkår.
122 Det handler om å gi unge mennesker, som har behov for det, et tilbud som vi
123 vet fungerer godt. Venstre vil at behandlingskollektiver for ungdom fortsatt
124 skal være en viktig del av et helhetlig barnevernstilbud.

125 **Fleksibel videreutdanning for høykompetente arbeidsledige**

126 Mange steder i landet ser vi stadig økende arbeidsledighet, og dette krever at
127 vi tenker nytt. Vest- og Sør-Norge og de oljerelaterte næringene er særlig
128 utsatt, og det er i stor grad velutdannede mennesker som mister jobbene sine.
129 Ingeniører og IKT-fagpersoner er yrkesgruppene med størst økning i antall
130 arbeidsledige, og NAV spår at tallene bare vil fortsette å øke fremover.
131 Kunnskapsintensive næringer vil fortsatt være bærebjelken i norsk økonomi.
132 Mennesker med høy kompetanse må få mulighet til å tilpasse sin
133 kompetanseprofil til en ny virkelighet i norsk arbeids- og næringsliv.
134 Derfor ønsker Venstre å endre dagpengeordningen slik at det blir lagt minst
135 mulig begrensninger på mulighetene til å kombinere dagpenger med å fullføre
136 påbegynt utdanning eller gjennomføre relevant etter- og videreutdanning.
137 Dette er særlig viktig for de mange som nå mister jobben i
138 petroleumsrelaterte næringer, og som må omskoleres til å jobbe i andre
139 sektorer.
140 Samtidig er det behov for tilpasninger i opptakssystemet for høyere
141 utdanning (Samordnet opptak). I dag må alle vente på det ordinære opptaket
142 i august, men dette hindrer mange arbeidsløse fra å komme ut i utdanning så
143 fort som mulig. Venstre ønsker derfor å innføre et rullerende opptak til
144 utdanningsinstitusjonene for dem som av ulike årsaker går ut av arbeidslivet.
145 Når arbeidsledigheten stiger må vi øke fleksibiliteten i systemene. De må
146 være mer pragmatiske og kunne ta hensyn til folks behov, for slik å forebygge
147 inaktivitet blant menneskene som har mistet jobben. Det vil gjøre det lettere
148 for flere å tilegne seg ny kompetanse, og gjøre nedturen i oljebransjen mindre
149 brutal for dem som blir arbeidsløse.

150 I dagens situasjon er etter- og videreutdanning en investering i et fremtidig
151 levebrød og en ny karrierevei for mange. Da er det viktig for den enkelte at
152 incentivene finnes også i skattesystemet. De som mottar sluttvederlag fra
153 tidligere arbeidsgiver må få skattefritak på dokumenterte utgifter når de
154 investerer midlene i kurs og utdanning. Arbeidsgiverbetalt etter- og
155 videreutdanning er en skattefri fordel innenfor visse rammer i dag,
156 arbeidsledige med sluttvederlag bør få den samme muligheten.

157 Venstre vil:

- 158 ✓ Gjøre det enklere å kombinere dagpenger med utdanning
- 159 ✓ Innføre rullerende opptak på utdanningsinstitusjoner for mennesker
160 som av ulike grunner går ut av arbeidslivet
- 161 ✓ Venstre vil gjeninnføre skattefritak på sluttvederlag som brukes til å
162 betale for kurs og utdanning.

163 **Norsk støtte til Tunisia**

164 Tunisia har oppnådd viktige demokratiske milepæler, men utfordres av en dyp
165 økonomisk krise og er sikkerhetsmessig meget sårbar. Venstre mener at
166 Norge bør intensivere støtten til Tunisia spesielt når det gjelder tiltak som
167 bidrar til økonomisk vekst, sikkerhet, styrking av sivilsamfunn og godt
168 styresett. En slik støtte er i Norges interesse og i tråd med en utenrikspolitikk
169 som premierer land som respekterer menneskerettigheter og demokrati.
170 På kort tid har Tunisia oppnådd en sterkere demokratisk utvikling enn noe
171 annet land berørt av den arabiske våren. Blant reformene er innføring av en ny
172 liberal grunnlov, flere frie valg og fredelig maktoverføring mellom folkevalgte
173 regjeringer. Samtidig tegner det seg et dystert bakteppe: IS har utført en
174 rekke terrorangrep i Tunisia. Økonomien står i stampe og arbeidsledigheten,
175 spesielt blant unge, øker kraftig. Tunisia er sikkerhetsmessig sårbart.

176 Anslagsvis to millioner libyere har flyktet til Tunisia, og våpen og
177 terrornettverk flyter relativt uhindret over grensen mellom de to landene.
178 Samtidig antas det at mer enn 5000 tunisiere har vervet seg til IS og andre
179 terrororganisasjoner. Terrorangrepet i turistbyen Sousse sommeren 2015, der
180 20 turister ble drept, gjorde enorm skade på en allerede vanskelig økonomisk
181 situasjon. Mange land, deriblant Norge, har siden frarådet sine borgere å reise
182 til Tunisia. Dette har ført til tap av inntekter til turistnæringen. Videre
183 økonomisk nedgang kan komme til å frata tunisiere troen på demokratiet de
184 nettopp har innført, og regjeringens sikkerhets- og antiterroriltak kan føre
185 landet tilbake til mer autoritære styreformere.

186 I skyggen av den akutte humanitære krisen i Syria og Irak er det stor
187 sannsynlighet for at Tunisias utfordringer ikke blir prioritert av det
188 internasjonale samfunnet. Men å overlate landet til seg selv, kan vise seg å bli
189 en stor feil. Investeringer vil bli oppfattet som en anerkjennelse av reformene
190 som har funnet sted. Konkret samarbeid og økt handel med det eneste landet
191 i regionen som så langt har kommet styrket gjennom den arabiske våren vil bli

192 lagt merke til, langt utover Tunisias grenser. Europa er den viktigste
193 handelspartneren for Tunisia, men landet sliter med høye tollmurer ved
194 eksport av blant annet olivenolje. Ved å gi Tunisia toll- og kvotefri adgang til
195 det norske markedet, kan Norge bidra til å støtte opp under reformene.
196 Dessuten bør Norge jobbe for at de pågående forhandlingene om
197 frihandelsavtale mellom EU og Tunisia utvides til også å gjelde for EØS- og
198 EFTA-landene.

199 Venstre ønsker å:

- 200 ✓ Gi Tunisia samme handelsstatus som de 90 lav- og
201 mellominntektslandene som i dag har toll- og kvotefri markedsadgang
202 for alle sine varer til Norge gjennom den såkalte GSP-ordningen.
- 203 ✓ Utvide forhandlingene om frihandelsavtale mellom EU og Tunisia til
204 også å omfatte EØS-/EFTA-landene.
- 205 ✓ Tilby tunisiske myndigheter hjelp for å bedre sikkerhetssituasjonen
206 særlig rettet mot turistsektoren slik at Norge og Europa kan på sikt
207 oppheve fraråding om reise til Tunisia.
- 208 ✓ Bruke midler og annen type støtte for å styrke sivilsamfunnet.
- 209 ✓ Tilby midler og kompetanseoverføring i arbeidet mot radikaliserings.
- 210 ✓ Vurdere gjenåpning av norsk ambassade i Tunis eller annen type
211 styrking av diplomatiske relasjoner.

212 **På tide med en norsk rettshjelpsreform**

213 Samfunnet vårt blir stadig mer rettsliggjort. Det juridiske landskapet er svært
214 komplekst, og det blir vanskeligere for enkeltmenneskene å forstå sin
215 juridiske situasjon. Mange kan søke hjelp hos advokat, men langt fra alle har
216 ressurser til å betale for hjelp. Derfor har vi en offentlig rettshjelpsordning.
217 Denne er ment å sikre at lovfestede rettigheter er tilgjengelig for alle,
218 uavhengig av økonomisk og sosial status. Dagens ordning når imidlertid ikke
219 ut til alle som trenger det. Venstre mener det er på høy tid å reformere
220 rettshjelpsordningen.

221 Rettshjelpsordningen har de siste årene mottatt internasjonal kritikk. Både
222 FNs menneskerettskomité og FNs torturkomité har kritisert den norske
223 ordningen for ikke å nå tilstrekkelig ut til de som trenger det. I avgjørelsen
224 Agalar v. Norway kritiserte Den europeiske menneskerettighetsdomstolen
225 Norge for å avskjære den reelle tilgangen til domstolene ved å avslå en
226 søknad om fri sakførsel.

227 Rettshjelp er et grunnleggende velferdsgode som skal være tilgjengelig for
228 alle. Som et resultat av rettshjelpsmeldingen i 2009 ble det i perioden 2010-
229 2012 gjennomført en prøveordning med en førstelinjetjeneste for rettshjelp,
230 nettopp for å øke tilgjengeligheten. Prøveordningen ble evaluert og ga svært
231 gode resultater. Blant annet var ordningen både kostnadseffektiv og
232 konfliktdepende. Det viser også erfaringer fra Finland, hvor de har en
233 permanent førstelinjetjeneste med svært gode resultater. Faktisk yter de mer

234 rettshjelp på et mindre budsjett enn det vi har i Norge. At prøveordningen ikke
235 er fulgt opp er derfor uforståelig.

236 Som enslig må du tjene mindre enn 246 000 kroner i året for å ha krav på
237 rettshjelp, mens et par må tjene mindre enn 369 000 kroner. For å øke
238 tilgjengeligheten og imøtegå den internasjonale kritikken bør det gjøres noe
239 med de økonomiske grensene. Inntekts- og formuesgrensene for å kvalifisere
240 til fri rettshjelp har ikke vært justert siden 2009, og må derfor økes for å følge
241 med kostnadsveksten ellers i samfunnet.

242 Hvordan inntekten beregnes er avgjørende for om man kvalifiserer til fri
243 rettshjelp. Det er problematisk at det ikke gjøres fradrag for gjeld eller
244 forsørgerbyrde. Dette er nødvendig for å få et riktig bilde av den enkeltes
245 situasjon, og sikre hjelp til de som faktisk trenger det.

246 Det er ikke bare inntektsgrensene som avgjør hvilke saker som dekkes av
247 rettshjelpsordningen. Saken må falle inn under et av områdene som dekkes av
248 loven. I dag er svært få saksområder omfattet av ordningen. Erfaringer fra
249 Juss-Buss og de andre rettshjelptiltakene viser at det er et stort udekket
250 behov for rettshjelp utenfor lovens dekningsområde. Juss-Buss alene
251 behandlet i fjor 5211 enkeltsaker, og i ingen av disse sakene var klienten
252 dekket av rettshjelpsordningen. Alle sakene omhandlet tematikk av
253 grunnleggende betydning for enkeltindividene. At det finnes rettshjelptiltak
254 som Gatejuristen, Jurk og Juss-Buss viser at den offentlige ordningen ikke er
255 god nok. Det bør gjøres en gjennomgang av lovens dekningsområder med
256 formål å utvide rettshjelpsordningen til å omfatte områdene hvor behovet er
257 størst.

258 Venstre vil:

- 259 ✓ Arbeide for å innføre en førstelinjetjeneste i rettshjelpsordningen
- 260 ✓ Arbeide for å øke inntektsgrensen for å sikre at flere kvalifiserer til fri
261 rettshjelp
- 262 ✓ At det skal gjøres fradrag for gjelds- og forsørgerbyrde ved beregning
263 av inntekt for å kvalifisere til fri rettshjelp
- 264 ✓ Gjennomgå rettshjelpsordningens dekningsområder med formål om å
265 utvide denne til også å omfatte eksempelvis problemstillinger innenfor
266 straffegjennomføringsrett, utlendingsrett, arbeidsrett og husleierett

267 **Vedtatt av landsstyret LS 14. april**

268 **Intercity må inn i neste transportplan og 3. rullebane på Gardermoen må ut**
269 *Venstres landsstyre krever at hele Intercity-nettverket kommer med i neste*
270 *nasjonale transportplan (NTP 2018-2029) som skal vedtas våren 2017.*
271 *Fagetatene anbefaler i sitt forslag å kutte den ytre delen av Intercity til*
272 *Halden, Skien og Lillehammer.*

273 I det første statsbudsjettet inngått mellom de fire samarbeidspartiene i
274 denne stortingsperioden, fikk Venstre vedtatt at regjeringen skal planlegge
275 Intercity som ett prosjekt helt frem til Lillehammer, Skien, og Halden, samt
276 vurdere planlegging videre mot Gøteborg. Venstres landsstyre mener dette
277 vedtaket gjelder fortsatt og er et viktig premiss for behandlingen av neste
278 nasjonale transportplan.

279 Intercity er et miljøeffektivt prosjekt som knytter sammen store bo- og
280 arbeidsmarkeder på Østlandet. Intercity er også en svært viktig start på nye
281 høyhastighetslinjer som kan knytte øst og vest, nord og sør sammen. Det
282 krever imidlertid at man må planlegge for høye nok hastigheter på Intercity-
283 strekningene. Minimum 250 km/t. Vi står nå i reell fare for å bygge ut et
284 Intercity-nettverk som fort vil bli utdatert og for tregt. Størsteparten av
285 strekningene bygges for en hastighet på 200 km/t eller lavere, mens
286 målsetningen er minimum 250 km/t. På Vestfoldbanen er det f.eks. bare 2 km
287 ved Sande som er dimensjonert for 250 km/t/. Det er et for kortsiktig
288 perspektiv.

289 Jernbanepolitikk og luftfartspolitikk er to sider av samme sak. Tog må i mye
290 større grad erstatte fly innenlands i Sør-Norge. Det er god miljøpolitikk å
291 utnytte eksisterende infrastruktur på Rygge og Torp, fremfor å bygge ny
292 rullebane på Gardermoen. Med nytt Intercity-nettverk vil Rygge og Torp bli
293 knyttet enda tettere opp mot sentrale deler av Østlandet. En sammenkobling
294 Vestfoldbanen, landets mest trafikkerte jernbanestrekning, med
295 Sørlandsbanen vil ikke bare forkorte reisen til Oslo fra Sør-Vest-Norge.
296 Venstre vil ha en luftfart med redusert CO2-utslipp. Vi mener derfor det er
297 riktig å avgiftsbelegge utslipp fra luftfarten sterkere. Luftfarten bør
298 stimuleres til å ta i bruk mer miljøvennlige energikilder. Både 2. generasjons
299 biodrivstoff og hydrogenløsninger må stimuleres. I statsbudsjettet for 2016
300 fikk Venstre gjennomslag for å gi 25% i rabatt på landingsavgiften for fly
301 som har minimum 25% biodrivstoff.

302 Klimatoppmøtet i Paris var et vendepunkt for verden, det må også bli et
303 vendepunkt for Norge. Klimautslippene innenfor transport utgjør om lag en
304 tredjedel av i totale utslippene i Norge. Fagetatene anbefaler å halvere dette
305 innen 2030. Da må man velge en annen strategi enn store motorveier med
306 110 km/t. Venstre landsstyret mener det langt viktigere å få opp hastigheten
307 på tog, enn hastigheten på vei-nettet, og vil derfor prioritere de største
308 pengene på jernbane, kollektiv og sykkel i neste nasjonale transportplan.

309 **Vedtatt av landsstyret 18. – 19. juni**

310 **Venstre vil gjøre bruk av fritidsbåter mer miljøvennlig**

311 *Venstre vil tilrettelegge for at eiere av fritidsbåter slipper å måtte bruke*
312 *giftig bunnstoff på båtene sine. Sverige har gått foran ved å etablere et*
313 *nasjonalt nett av båtvaskeplasser som holder båtene rene og som gjør*

314 *bunnstoff overflødig. Dette bør også bli standard i Norge. Skrogvask for*
315 *fritidsbåter kan bety slutten for utslipp av miljø- og helsefarlig bunnstoff i*
316 *fjordene våre.*

317 Sjøen er både matfat og rekreasjonsområde. Bunnstoff er svært giftig for
318 livet i fjordene. Miljøgifter påfører det marine liv stor skade, ved at de hopper
319 seg opp i næringskjeden og ender opp hos folk som spiser fisk og skaldyr.
320 Dette utgjør en reell fare for oss mennesker. Bare i Oslofjorden forsvinner 250
321 tonn giftig bunnstoff i sjøen hvert år og truer dyre- og plantelivet. Dessuten
322 koster det både tid og penger å påføre bunnstoff på skrogene hvert år.
323 Venstre mener at norske myndigheter må legge til rette for å etablere
324 båtvaskeplasser og båtpyleplasser langs hele norskekysten som gjør det
325 mulig å velge bort bunnstoff. Samtidig bør Norge innføre en utfasing av
326 bunnstoff. EUs vannrammedirektiv vil uansett sette en stopper for bruk av
327 flere av giftstoffene i dagens bunnstoff innen 2021. Venstre mener Norge bør
328 ligge i forkant av utviklingen og jobbe for å erstatte bunnstoff før det blir
329 forbudt ifølge av EU-direktivet som også gjelder i Norge.

330 Det finnes ca 800.000 fritidsbåter i Norge. Per båt brukes det per i dag
331 anslagsvis 4 kg bunnstoff per år. Båtpussen skaper farlig spesialavfall som
332 slipestøv, primer og bunnstoffrester. Mindre enn 25 prosent oppsamles og
333 håndteres som farlig avfall.

334 Norge har alle muligheter til å bli miljøvennlig innenfor fritidsbåtbruk og bør
335 raskest mulig etablere anlegg for vask av båtskrog og spyling av båter etter
336 modell fra Sverige. Disse anleggene gjør bunnstoff overflødig fordi de holder
337 båtskrog rene for rur, alger og annen begroing gjennom sesongen.

338 Venstre ønsker å:

- 339 ✓ Etablere prøveprosjekter med skrogvaskemaskiner og godkjente
- 340 spyleplasser for fritidsbåter fra 2017.
- 341 ✓ Sette av penger som støtter opp under båtthavner som går foran med å
- 342 fase ut bunnstoff ved å tilby vaske- og spyleplasser.
- 343 ✓ Fase ut miljøgiftig bunnstoff innen 2020.
- 344 ✓ Utarbeide krav og retningslinjer til båtforeninger og småbåtthavner
- 345 vedrørende oppsamling av bunnstoff og pussestøv samt installasjoner
- 346 for skrogvask og spyling.

347

348 Bevar Europas urskog

349 *På grensen mellom Polen og Hviterussland ligger Białowieżaskogen, den siste*
350 *urskogen på det europeiske lavlandet som ennå er bevart. Den har et stort*
351 *arts mangfold og er skrevet inn på UNESCOs liste over verdens kultur- og*
352 *naturarvsteder. Til tross for dette ønsker polske myndigheter å hugge ned*
353 *skogen til fordel for salg av tømmer. Venstre mener vi må tenke langsiktig og*
354 *ansvarlig for å beskytte Europas eneste lavlandsurskog.*

355 Det er estimert at omkring 20 000 dyrearter holder til i Białowieżaskogen.
356 Blant dyreartene er det 450 fuglesorter, en stor ulvestamme og den største
357 stammen av visent – den europeiske bisonen. Mange av dem er enten
358 utrydningstruede eller finnes kun i denne skogen.

359 Dessverre ser krefter innad i den polske regjeringen på skogen som en
360 økonomisk ressurs ved å tjene penger på salg av tømmer. Dette er en lignende
361 tilnærming man har hatt til regnskogen og Venstre mener dette er
362 bekymringsverdig. Hogst av urskogen blir møtt med stor kritikk fra flere
363 forskningsmiljøer. Det hevdes også fra miljøorganisasjoner at hogsten kan
364 føre til straffetiltak mot Polen siden landet bryter EUs Natura 2000-prosjekt.
365 Prosjektet omhandler vern av truede eller viktige naturområder, og har som
366 mål å beskytte og bevare biologisk mangfold. Venstre mener at alle land har
367 et ansvar for at vi verner om viktige naturområder som urskogen; Å hugge
368 trær i en verneverdig skog som Białowieżaskogen er et tilnærmet irreversibelt
369 inngrep. Det tar 500 år før man får tilbake naturlig skog. Risikoen for at
370 utrydningstruede dyrearter forsvinner vil øke betraktelig. Venstre mener at
371 Polen og andre land har et ansvar for å verne om utrydningstruede arter.
372 Nylig ble direktøren for nasjonalparken i Białowieżaskogen sparket, sammen
373 med 32 tilhengere av vern i det polske miljødepartementet. Det nye
374 forskningsrådet som er satt inn regnes for å være langt fra nøytralt. Venstre
375 mener at politisk styring av forskningsmiljøer er svært kritikkverdig,
376 uavhengig av hvilket land dette forekommer i. En politikk som ofrer
377 verneverdige områder for kortsiktig økonomisk vinning er ikke i samsvar med
378 en bærekraftig og fremtidsrettet politikk som alle land har et ansvar for å
379 føre.

380 Venstre mener at:

- 381 ✓ Urskogen Białowieżaskogen og faunaen i den må vernes.
- 382 ✓ Det bør legges et større press på Polen gjennom EU-systemet, for å
- 383 verne om utrydningstruede arter.
- 384 ✓ Norge, gjennom EU-systemet, må bidra til at Polen stanser sine forsøk
- 385 på politisk styring av forskningsmidler.
- 386 ✓ Norge skal legge press på Polen for å verne Białowieżaskogen og
- 387 vurdere om det er mulig å bruke EØS-midler på skogvern.

388

389 Venstre vil ha barnehus i Sogn og Fjordane

390 *Venstre vil sikre tilbud om barnehus i Sogn og Fjordane. Barnehus er eit tilbud*
391 *til born og unge som kan ha vore utsett for, eller vore vitne til, vold eller*
392 *seksuelle overgrep.*

393 For Venstre er det viktig at barn og unge som er utsett for alvorlege
394 handlingar som seksuelle overgrep og vald i nære relasjonar skal få hjelp
395 omgåande, og utan uakseptabelt store reiseavstandar.

396 I politietterforskingar som baserer seg på mistanke om at born er utsett for
397 vald eller seksuelle overgrep er det viktig at barnet vert avhøyrert på ein mest
398 mogleg forsvarleg måte. Barnehus er den mest eigna staden for ei slik
399 oppgåve. Barnehus er spesielt tilrettelagt for formålet og har fagfolk til
400 stades med spesialkompetanse til å gjennomføre samtalar med born om
401 krevjande tema som seksuelle overgrep og vald.

402 For eit fylke som Sogn og Fjordane med store reiseavstandar må desse borna
403 i dag reise heilt til Ålesund eller Bergen. I verste fall må avhøyra skje i vanlege
404 avhøyrslokale. Venstre er uroa over konsekvensane dette kan få for born som
405 i stor grad er utsett for traumer. Ved å etablere eit eige barnehus i Sogn og
406 Fjordane, alternativt ein satellitt i tilknytting til Bergen, gjerne knytt opp mot
407 til Sentralsjukehuset i Førde, kan ein sørge for å ha eigna fasilitetar til stades
408 i fylket. Det må i alle tilfelle vere eit mål å byggje opp kompetanse lokalt.

409 Barnehus kan også vere eit tilbud for vaksne utviklingshemma som har vorte
410 utsett for seksuelle overgrep og vald.

411 Venstre meiner det er avgjerande at born og utsette grupper får trygge og
412 tilrettelagte omgjevnadar rundt seg i saker som omhandlar vald og seksuelle
413 overgrep, uansett kvar i landet borna bur.

414 Venstre vil:

- 415 ✓ Sikre tilbud om barnehus i Sogn og Fjordane med eigna fasilitetar for
- 416 born utsette for seksuelle overgrep og vald i Sogn og Fjordane
- 417 ✓ Byggje opp kompetanse på temaet born og vald/seksuelle overgrep
- 418 lokalt i samarbeid med fagmiljøa ved eksisterande barnehus

419 Vedtatt av landsstyret 14. – 15. oktober**420 Mer tillit til lærerne**

421 *En god skole skapes ikke av tester, belønningssystemer eller*
422 *styringssystemer, men av kunnskapsrike lærere som brenner for lærerrollen og*
423 *for faget sitt. Læreren er den viktigste faktoren for at elevene skal lykkes i*
424 *skolen. Lærerrollen må derfor styrkes. Lærerne må få større pedagogisk frihet,*
425 *mer tillit og mer tid sammen med elevene.*

426 Fremtidens skole krever mye av elevene og av lærerne. Omstillingen av
427 samfunnet til et klimavennlig samfunn med mer bærekraftig bruk av

428 ressursene, ny teknologi og nye grønne næringer krever kunnskap,
429 kompetanse og kreativitet. Ingen tidligere generasjon av barn og unge er mer
430 avhengig av skolegangen sin enn de som vokser opp i dag. Læreren må ha god
431 faglig kunnskap, kunne forstå elevenes måter å lære på, være god på
432 tilbakemeldinger til elevene, kunne lede en klasse, ha gode relasjonelle
433 ferdigheter, og kunne identifisere behov hos elever som sliter med læring.
434 Kvaliteten på lærerutdanningen vil bli avgjørende for kvaliteten på den norske
435 skolen. Det er derfor viktig at lærerutdanningen forbereder lærerne på de
436 utfordringene de vil møte. Innholdet i den framtidige femårige
437 lærerutdannelsen må være i samsvar med den framtidige skoles oppgaver og
438 i samsvar med internasjonale forskning om lærerutdanning. Den beste læreren
439 er den som virkelig brenner for faget sitt og for lærerrollen. Det er den læreren
440 som evner å formidle ikke bare faget, men dette engasjementet til elever og
441 foreldre. Den enkelte lærer har gjennom fem års utdanning et godt grunnlag
442 for selv å kunne bidra i utvikling av nye læringsmetoder, og det må derfor bli
443 enklere for lærerne å få forske selv.

444 Flere skoler har de siste årene etablert forpliktende samarbeid med
445 lærerutdanningen ved landets universiteter, og gjennom dette forpliktet seg
446 til å stille opp når lærerstudentene skal ut i praksis, involvere dem i
447 forskningsarbeidet og stille opp som arena for forskning og utvikling. Disse
448 skolene kalles universitetsskoler, og er en god måte å gjøre både skoler og
449 universiteter bedre. Det bør stilles
450 nasjonale krav til universitetsskolene, og kombinert med mer tilpasset praksis i
451 undervisningen kan de bidra til å styrke både lærerutdanningen, kunnskapen
452 om læring og kvaliteten på det enkelte fagområde i skolen.

453 Venstre vil

- 454 ✓ Vektlegge personlige egenskaper og motivasjon ved å åpne for
455 opptaksintervju til lærerutdanningen
- 456 ✓ Sikre pedagogikken og spesialpedagogikken i den 5-årige
457 lærerutdanningen, samt styrke det spesialpedagogiske arbeidet som
458 foregår i skolene og legge til rette for tettere samarbeid mellom
459 spesialpedagoger, lærere og elever
- 460 ✓ Utvikle en lærerutdanning med langt større rom for pedagogiske
461 praksis, samarbeidskompetanse og IKT-kompetanse
- 462 ✓ Gjøre læreryrket til en beskyttet tittel, og innføre en
463 sertifiseringsordning tilsvarende som for andre yrker med høy status
464 som advokater og leger, som ses i sammenheng med rett og plikt til
465 videreutdanning
- 466 ✓ Vurdere et turnusår for lærere
- 467 ✓ Sikre flere karriereveier for lærere, gjennom å innføre lærerspesialister,
468 profesjonsorienterte doktorgrader og stillingskategorier som tilsvarer
469 akademiske posisjoner
- 470 ✓ Utvikle flere universitetsskoler og stille nasjonale krav til disse

471 Skolen er ikke bare fag, den danner også mennesket. Ved å lære fag i skolen
472 utvikles du som menneske, og ved å utvikle en sterk personlig identitet og
473 gode sosiale ferdigheter så har du et godt grunnlag for å lære noe. Den sosiale
474 og personlige utviklingen handler ikke bare om omsorg. Det handler om
475 struktur, tydelige forventninger og læring av sosiale ferdigheter. Barn og unge
476 skal lære seg ferdigheter som samarbeid, kreativ tenkning, problemløsning,
477 kommunikasjon og bruk av ny informasjonsteknologi. Kreative, praktiske og
478 estetiske fag må derfor få en større del i framtidens utdanning.

479 En god skole skapes ikke av tester, belønningssystemer eller
480 styringssystemer. Læring foregår der eleven er, og det er sammen med
481 læreren på en læringsarena. Byråkratiet som den enkelte lærer møter i
482 arbeidshverdagen, må reduseres og læreren må kunne få tilbake friheten til å
483 fungere som kompetent fagperson, og ikke som byråkrat. Kravene til
484 dokumentering, registrering og rapportering i skolen økt til tross for
485 intensjoner om å redusere mengden. Mer tid til byråkrati betyr mindre tid til
486 undervisning og elevkontakt. Det er fortsatt behov for en full gjennomgang av
487 regelverk og styringsdokumenter som bidrar til å byråkratisere
488 skolehverdagen.

489 Læreplanene må bli enklere og mer kortfattede og uten vesentlige
490 pedagogiske føringer. Dette vil i mye større grad gi den enkelte lærer og den
491 enkelte skole frihet til å legge opp undervisningen slik de mener er best. Det
492 vil gi mer rom for pedagogisk nytenking, for individuell tilrettelegging, og det
493 vil styrke lærerens mulighet til å vektlegge generelle læreplanmål om vekst og
494 dannelse i det enkelte fag.

- 495 ✓ Styrke de kreative, praktiske og estetiske fagene, blant annet ved å
- 496 innføre kompetansekrav for å undervise i praktiske og estetiske fag
- 497 ✓ Forenkle læreplanverket, med færre kompetansemål, mer tverrfaglig
- 498 læring og mer dybdelæring
- 499 ✓ Sikre lærerne og skolelederne stor pedagogisk frihet
- 500 ✓ Iverksette en full gjennomgang av lærernes arbeidssituasjon, regelverk
- 501 og styringsdokumenter, med mål om å redusere skolebyråkratiet med
- 502 minst en firedel

503 Utdanning er en avgjørende faktor for å redusere sosiale og kulturelle
504 forskjeller og forebygge utvikling av parallelle verdier og samfunn. Skolen må
505 bli bedre til å realisere potensialet for læring hos alle elever uavhengig av
506 foreldrenes sosiale, kulturelle og økonomiske bakgrunn. Vi vet at slik bakgrunn
507 betyr mye for hvordan elevene lykkes i skolen. Barn av foreldre med lav
508 sosioøkonomisk status skårer systematisk dårligere enn barn av foreldre med
509 høy tilsvarende. Det viktigste lokale grepet for å kompensere for dette er å
510 utvikle gode skoler og å rekruttere og utvikle gode lærere. Det viktigste
511 nasjonale grepet er å utdanne dyktige lærere med bred kompetanse, som
512 også er en viktig faktor for å redusere sosiale og kulturelle forskjeller.

- 513 ✓ Sikre et mangfold av elever med ulik bakgrunn i alle skoler og unngå
514 skoler hvor elevene i hovedsak har foreldre med lav sosioøkonomisk
515 bakgrunn og en annen etnisitet enn majoriteten, gjennom lokale grep
516 som byplanlegging, fritt skolevalg der det er mulig, og klok fordeling av
517 ressurser til skoler med utfordringer
- 518 ✓ Involvere alle foreldre i barnas skolegang og etablere foreldreprogram i
519 forbindelse med skolestart og overganger i løpet av skoleløpet
- 520 ✓ Utvikle inkluderende skolekulturer der elever får god hjelp og emosjonell
521 og faglig støtte fra lærerne

522 **Ulven må vernes, ikke skytes!**

523 I vår vedtok Stortinget nye bestandsmål for ulv. Selv om Venstre og mange
524 andre aktører ropte varsko allerede i vår, er det først nå vi ser resultatet av
525 den nye rovdyrpolitikken. Etter at Rovviltnemndene har tolket det nye
526 stortingsvedtaket ser vi de katastrofale konsekvensene med all tydelighet.
527 Opptil 47 ulver står i fare for å bli skutt i høst. Venstres landsstyre mener
528 dette er en massenedslakting av ulv som vil sette den norske ulvestammen i
529 fare, og ødelegge Norges renommé i utlandet.

530 Ulv hører naturlig hjemme i norsk natur, og vi har internasjonale forpliktelser
531 til å ta vare på ulv i norsk natur. Den norske ulvestammen er liten og genetisk
532 sårbar. Ved å ta ut nesten 50 ulv risikerer vi å ødelegge hele den norske
533 ulvestammen. Dette er dramatisk. Nå når vi ser hvordan roviltneemndenes
534 fortolkning av Stortingets vedtak fører til en tilnærmet utradering av den
535 norske ulvestammen må Stortinget fatte et nytt vedtak før det er for sent.
536 Venstres landsstyre ber derfor regjeringspartiene og AP om å revurdere
537 ulvevedtaket fra i vår, og at de setter seg ned i nye forhandlinger med
538 Venstre, SV og MdG med sikte på et nytt og forbedret ulveforlik i Stortinget.

539 **Vedtatt av landsstyret 10. – 11. desember**

540 Politiske uttalelser vedtatt på Venstres landsstyremøte 10.–11. desember
541 2016

542 **Stans det syriske folkets lidelser!**

543 Krigen i Syria har pågått i snart seks år, med ufattelige lidelser for
544 befolkningen i Syria og for flyktningene i nærområdet. Venstre mener det
545 tvingende nødvendig å stanse krigføringen, inkludert President Assads
546 ruslandsstøttede massedrap på egen befolkning. Det er nå sentralt å stanse
547 volden, finne en omforent politisk løsning på konflikten, gi støtte til
548 gjenoppbygging av det krigsherjede landet og hjelpe landets millioner av
549 flyktninger og internt fordrevne.

550 Verden har vendt ryggen til Syria. Krigen er i sitt sjette år. Over 400 000
551 mennesker er drept, mer enn to millioner såret. Over tolv millioner menn,
552 kvinner og barn blitt drevet på flukt, hvorav en tredjedel har flyktet til andre

553 land, først og fremst nabolandene Tyrkia, Jordan og Libanon. Syriske
554 flyktninger utgjorde også ca. halvparten av de ca. 1,2 millioner flyktingene
555 som ankom Europa i 2015. Sivilbefolkningen gjennomlever ufattelige lidelser.
556 Sykehus er bombet og ødelagt, sivile drept av tønnebomber. Hele bydeler
557 ligger i ruiner. Sivilbefolkningen i Øst-Aleppo har vært under beleiring i
558 månedsvis, og har snart ingenting igjen. En langvarig og ødeleggende krig kan
559 nærme seg et klimaks, og kanskje en blodig slutt. Men dette vil også innebære
560 slutten på Syria slik verden kjenner det.

561 Den islamske stat og Assad-regimet, sistnevnte med russisk bombestøtte,
562 har altfor lenge fått lov til å myrde egen befolkning. Det beste Syrias
563 befolkning kan håpe på nå, er at verden bryr seg tilstrekkelig til å bidra til at
564 krigens overlevende i det minste kan lappe sammen restene av landet.
565 Behovet for humanitær assistanse er skrikende. Kvinner, barn og andre
566 spesielt sårbare må beskyttes mot overgrep.

567 På sikt må det komme på plass en politisk løsning på striden i Syria. Men først
568 må volden stanses! Selv en midlertidig våpenhvile og stabilisering av
569 situasjonen vil imidlertid kreve en langt mer resolutt og helhetlig innsats fra
570 det internasjonale samfunn enn hittil. Også norske myndigheter kan bidra
571 langt mer aktivt enn hva som til nå har vært tilfelle.

572 Venstre ber den norske regjeringen om å:

- 573 ✓ Be den internasjonale kontaktgruppen for Syria om å kreve øyeblikkelig
574 stans i bombingene og øvrige overgrep mot sivile i Øst-Aleppo og andre
575 steder, samt sikre tilførsel av humanitær assistanse i form av medisiner,
576 mat og utstyr for vinteren til trengende inne i Syria, inkludert i Aleppo.
577 Kontaktgruppen må kreve garantier fra krigsaktørene om ikke å
578 angripe humanitært personell, herunder leger og sykepleiere. Kvinner,
579 barn og andre spesielt sårbare må beskyttes mot overgrep.
- 580 ✓ Oppfordre kontaktgruppen til å innføre en internasjonalt støttet
581 flyforbudssone over Aleppo og tilstøtende områder. Ved forespørsel til
582 Norge om militær assistanse bør Norge strekke seg langt for å bidra.
- 583 ✓ Be kontaktgruppen legge press på Tyrkia og andre involverte for å
584 stanse de krigførende partenes illegale oljeeksport, og dermed
585 pengestrømmen som bidrar til å finansiere krigføringen.
- 586 ✓ Støtte kontaktgruppen og FN-utsending Staffan de Misturas arbeid for
587 en varig politisk løsning på krigen.
- 588 ✓ Bidra til en kraftig opptrapping av den humanitære støtten til og
589 beskyttelse av syriske flyktninger i regionen og internt fordrevne inne i
590 Syria.
- 591 ✓ Bidra til arbeidet med å sikre at syriske flyktninger og internt fordrevne
592 frivillig kan vende hjem så snart forholdene tillater det.

- 593 ✓ Yte utvetydig verbal, finansiell og praktisk støtte til arbeidet med å
594 dokumentere krigsforbrytelser, forbrytelser mot menneskeheten og
595 andre grove menneskerettighetsbrudd utført av alle parter i krigen i
596 Syria, med tanke på fremtidige rettsoppgjør

597 **Nei til dumping av gruveavfall i sjø**

598 I starten av september møttes International Union for Conservation of Nature
599 (IUCN), som er det internasjonale rådgivningsorganet for miljøvern, for å
600 meisle ut retningslinjer for internasjonalt miljøvern de fire neste årene. På
601 agendaen var blant annet en resolusjon om marin dumping av gruveavfall,
602 hvor Norge sammen med Tyrkia, var de eneste av de 53 representerte landene
603 som stemte mot resolusjonen om et internasjonalt forbud. Norge fortsetter
604 dermed å være et av fem land i verden som tillater dumping av avfall i sjø.
605 All gruvedrift skaper store avfallsmengder, men hvordan avfallet brukes er
606 svært forskjellig fra prosjekt til prosjekt. Gruvedumping er den billigste
607 løsningen for å bli kvitt avfall, men kan potensielt ha store negative
608 konsekvenser for det biologiske mangfoldet. Blant annet er flere rødlistede
609 arter kartlagt i Førdefjorden av Havforskningsinstituttet, Repparfjord er en
610 nasjonal laksefjord, og det er stor usikkerhet om spredningen av bla.
611 tungmetaller fra avfallet. I både Førdefjorden og Repparfjord utgjør potensielt
612 gruvedeponi en stor trussel for eksisterende næringer, og den
613 samfunnsøkonomiske nytten er svært usikker og kan være negativ avhengig
614 av de sterkt svingende mineralprisene. Det bør derfor innføres en avgift på
615 gruveavfall etter polsk modell, som i praksis vil gjøre alternative
616 bruksområder mer lønnsomme, i kombinasjon med et totalforbud mot
617 gruveumping i Norge. Førre-var-prinsippet bør legges til grunn for all
618 gruvedrift.

619 En rapport fra Vista Analyse, bestilt av Sametinget, belyser de mange
620 usikkerhetsmomentene ved en tillatelse til gruvedeponi i Repparfjord. Tiltaket
621 medfører direkte ulemper for både samisk kultur og samfunn. Samene har en
622 grunnlovsfestet rett til beskyttelse mot inngrep som sterkt truer eller
623 ødelegger livsgrunnlaget for samisk kultur i et bestemt område. Det er
624 allerede stort press på mange av kalvings- og beiteområdene, gjennom
625 hyttebygging og kraftlinjeføring. FNs spesialutsending for urfolks rettigheter
626 har også kritisert Norge for at samiske rettigheter ikke blir ivaretatt godt nok,
627 spesielt når de kommer i konflikt med utvinning av naturressurser.

628 Venstre er positive til å utvinne en stor andel av mineralressursene, men det
629 må settes strenge krav til at driften skjer på en forsvarlig og bærekraftig
630 måte, og at en stor andel av gruveavfallet må gjenbrukes. Gruvedrift kan
631 heller ikke komme i veien for mer lønnsomme næringer, som oppdrett og
632 fiskeri, eller forverre levevilkårene for samene. Det er behov for en felles
633 skandinavisk utredning for å måle den totale belastningen i samiske områder.
634 Venstre mener at:

- 635 ✓ Norge må innføre et forbud mot gruedumping.
- 636 ✓ Det må innføres en avgift på gruveavfall
- 637 ✓ Dagens skattenivå på mineralutvinning bør gjennomgås
- 638 ✓ Norge må ta initiativ til en felles skandinavisk utredning for å kartlegge
- 639 den samlede belastningen på beiteområdene til reindriftsnæringa
- 640 ✓ At føre-var-prinsippet bør legges til grunn der den
- 641 samfunnsøkonomiske nytten er usikker

642 **Smarte regioner – for Norge og Norden**

643 Venstre har gått i bresjen på Stortinget for å erstatte fylkene med nye
644 regioner. Sammen med regjeringen jobber vi nå med å ferdigstille en ny
645 regionstruktur.

646 For Venstre er det viktig å fordele makt og ressurser over hele landet. Dagens
647 struktur med mange og små kommuner, samt fylker som ikke lenger er i tråd
648 med regional stat, skaper en ubalanse hvor staten vokser for raskt og for mye
649 i sentrale strøk – på bekostning av distriktene.

650 Ser vi ut av Norge, regionaliseres Norden. Mobilitet, ny teknologi og nye
651 industrielle klynger skaper nye drivkrefter. Norge må ta dette på alvor, både
652 med tanke på bosetting og fordeling av velferdsgoder – men særlig med
653 tanke på å skape nye arbeidsplasser og få fart på et grønt skifte.

654 Det nåværende tre-delte systemet med kommune, fylkeskommune og stat
655 lider som følge av et svakt og oppgaveløst fylkesnivå og en fragmentert
656 kommunestruktur. Dette gir regjeringer på høyre- og venstresiden gode
657 unnskyldninger til å sentralisere stadig flere oppgaver. Som en følge av denne
658 sentraliseringen mister distriktene viktige offentlige arbeidsplasser og
659 vekstgrunnlag. Et nytt regionnivå og nye, større kommuner vil motvirke denne
660 trenden ved å skape regionscenter med oppgaver og innflytelse. Dette vil ikke
661 bare si at oppgaver blir løst nærmere de det gjelder, men det vil også gi en
662 vitamininnsprøytning til distrikts-Norge og motvirke fraflytting.

663 Venstre var tidlig ute med å argumentere for en slik oppgaveutflytning, og i
664 Innst. 377S (2015-2016) ble flertallet enige om å flytte oppgaver som blant
665 annet disse til regionene:

- 666 ✓ Fylkesveier: regional vegadministrasjon med ansvar for planlegging og
- 667 drift av fylkesveiene overføres fra statens vegvesen
- 668 ✓ Digital infrastruktur
- 669 ✓ Fiskerihavner
- 670 ✓ Regionale forskingsfond
- 671 ✓ Innovasjon og næringsutvikling
- 672 ✓ Forsøk med regionale næringsprogram for landbruk
- 673 ✓ Behandling av akvakultursøknader
- 674 ✓ Veiledning og kvalitetsutvikling innenfor grunnopplæringen
- 675 ✓ Kulturtilskuddsforvaltning

- 676 ✓ Flere av Fylkesmannens oppgaver
- 677 ✓ Forvaltningen av de fleste fredete kulturminner, bygninger og fartøy
- 678 ✓ Integrasjonsoppgaver som hittil har tilfalt IMDi
- 679 ✓ Prosjektmidler tilknyttet: Fiskerihavner, kultur, kulturminner og
- 680 friluftsliv.

681

682 I løpet av første halvdel av 2017 vil oppgavene bli fastlagt av Stortinget.
 683 Samferdsel er et viktig område hvor regionene må bli gitt større ansvar. Det
 684 samme gjelder kultur og friluftsliv. Fylkesmannsembetet vil også kunne
 685 rendyrkes som statens administrative representant i regionene, og de fleste
 686 av fylkesmannens politiske oppgaver kan med fordel tilfalle regionene. Nye
 687 regioner vil også få større ansvar for egen næringsutvikling. På sikt mener
 688 Venstre at regionene selv burde kunne forvalte sykehusene. Ved å gå fra
 689 nasjonale til regionale løsninger på disse feltene legger Venstre opp til mer
 690 skreddersydde løsninger tilpasset den regionen de er myntet på.

691

3. SENTRALSTYRET

692

3.1. Sentralstyrets sammensetting etter LM 2016

693 Sentralstyret består av lederen, to nestledere, fire medlemmer og fire
 694 varamedlemmer (som også er de fire første direktevalgte
 695 landsstyremedlemmer) valgt av landsmøtet. I tillegg suppleres sentralstyret
 696 med lederne (eller dennes stedfortredere) fra sideorganisasjonene dersom de
 697 oppfyller vedtektenes krav til representasjon. I 2016 var det kun Norges Unge
 698 Venstre som oppfylte kravene. Etter landsmøtet i 2016 har sentralstyret hatt
 699 følgende sammensetning:

700	Leder: Trine Skei Grande	(Oslo)
701	1. nestleder: Ola Elvestuen	(Oslo)
702	2. nestleder: Terje Breivik	(Hordaland)

703 **Sentralstyremedlemmer:**

704	Guri Melby	(Oslo)
705	Solveig Schytz	(Akershus)
706	Trine Noodt	(Finnmark)
707	Sveinung Rotevatn	(Sogn og Fjordane)

708 **Varamedlemmer til sentralstyret og direktevalgte landsstyremedlemmer:**

709	1.vara: Petter N. Toldnæs	(Agder)
710	2.vara: Ida Gudding Johnsen	(Nordland)
711	3.vara: Jon Gunnes	(Sør-Trøndelag)
712	4.vara: Per A. Thorbjørnsen	(Rogaland)

713

714 **Møtende for sideorganisasjonene i 2016:**

715 Tord Hustveit (NUV), Grunde Kreken Almeland (NUV)

716 **3.2 Sentralstyrets møter**

717 Sentralstyret har hatt 8 møter i årsmeldingsperioden.

718 Sentralstyret har gjennom året arbeidet kontinuerlig med flere store og
719 viktige saker:

720 ✓ Kommunikasjonsplan for valget 2017

721 ✓ Valgkampstrategi for valget 2017

722 ✓ Kampanjeorganisasjon

723 ✓ Valgkampplan og valgkampbudsjett

724 ✓ Annonsekampanje for valgkampen

725 ✓ Statsbudsjettet 2017

726 ✓ Plan for oppfølging av folkevalgte

727 Sentralstyret har også iverksatt flere prosesser og diskutert saker som har
728 blitt sendt videre til enten stortingsgruppa eller landsstyret.

729 **3.3 Sentralstyrets politiske uttalelser**

730 Sentralstyret har ikke vedtatt politiske uttalelser i 2016.

731 **4. SEKRETARIATET**

732 Venstres Hovedorganisasjon har i 2016 hatt følgende ansatte:

733 ✓ Generalsekretær Trond Enger *)

734 ✓ Kommunikasjonssjef Steinar Haugsvær. **)

735 ✓ Kontorsjef Morten A. Hagen i 100 % stilling

736 ✓ Organisasjonssjef Christian Johan Grønlie Herzog i 100 % stilling

737 ✓ Organisasjonsrådgiver Runolv Stegane i 50 % stilling

738 ✓ Organisasjonsrådgiver Tove Hofstad i 100 % stilling

739 ✓ Organisasjonsrådgiver Signe Lill Sletmoen i 100 % stilling frem til
740 31.10.2016. (Hun har fått permisjon 01.11.2016 - 30.09.2017)

741 ✓ Organisasjonsrådgiver Mona Melanie Grøttvedt Lindseth i vikariat i
742 100 % stilling fra 01.11.2016.

743 ✓ Kommunikasjonsrådgiver Ole Bruseth i 100 % stilling. (Han hadde
744 pappapermisjon i perioden 14.03 - 07.08.2016)

745 ✓ Kommunikasjonsrådgiver Erik Dale i vikariat i 100 % stilling i perioden
746 01.06 - 31.08.2016

747 ✓ Administrasjonssekretær Thori Sundåshagen i 100 % stilling til
748 02.03.2016.

749 ✓ Administrasjonssekretær Selja Vassnes i 100 % stilling.

750 ✓ Resepsjonist Anja Zabelberg i 100 % stilling.

- 751 ✓ Prosjektleder kommunikasjonsprofil Hans Andreas Starheim i 100 %
752 engasjement til 31.01.2016.
- 753 ✓ Organisasjonsrådgiver Per Martin Berg i 100 % prosjektstilling til
754 30.06.2016
- 755 ✓ Organisasjonsrådgiver Eidi Ann Hansen i vikariat i 100 % stilling til
756 15.01.2016.
- 757 ✓ Valgkamprådgiver Eirik Brautaset i 100% stilling fra 01.09.2016.
- 758 ✓ Kampanjeleder Helene Z. Skulstad i 60% stilling fra 01.04.2016.
- 759 ✓ Kampanjerådgiver Frode Nergaard Fjeldstad i 100% stilling fra
760 01.08.2016.
- 761 ✓ Kampanjerådgiver Ann Helen Jonsdatter Skaanes i 100% stilling fra
762 01.09.2016.
- 763 ✓ Kampanjerådgiver Fredrik Orseth Carstens i 100% stilling fra
764 01.09.2016.
- 765 ✓ Kampanjerådgiver Christina Teige Apuzzo i 100% stilling fra 01.09. -
766 15.12.2016.

767

768

769 *) *Generalsekretæren har blitt lønnet i 50% stilling fra VHO og i 50% stilling*
770 *fra Venstres Stortingsgruppe hele kalenderåret.*

771

772 **) *Kommunikasjonssjefen har blitt lønnet i 50% stilling fra VHO og i 50%*
773 *stilling fra Venstres Stortingsgruppe i perioden 01.07 – 31.12.2016. Fra*
774 *01.12.2015 – 30.06.2016 hadde han permisjon.*

775

776 **5. MEDLEMSUTVIKLING**

 777 Venstre hadde 8.048 betalende medlemmer i 2016, 838 færre enn i 2015.
 778 Medlemmene fordelte seg slik på fylkene:

779

FYLKE	2014	2015	2016
Østfold	278	298	269
Akershus	820	862	791
Oslo	1 301	1 218	1 129
Hedmark	249	286	247
Oppland	272	287	243
Buskerud	353	393	377
Vestfold	351	345	337
Telemark	285	305	259
Aust-Agder	264	276	247
Vest-Agder	288	323	286
Rogaland	593	601	569
Hordaland	833	796	706
Sogn og Fjordane	420	462	407
Møre og Romsdal	589	635	544
Sør-Trøndelag	524	522	495
Nord-Trøndelag	396	433	374
Nordland	336	404	359
Troms	252	271	255
Finnmark	90	137	120
Svalbard	6	15	16
Utenlands	15	17	18
TOTALT	8 515	8 886	8 048

780

781

 782 **5.1 Medlemsregister**

 783 Den viktigste endringen har skjedd på innlogging for alle som har tilgang til
 784 selve medlemsregisteret. Dette for å øke sikkerheten og tryggheten for
 785 persondataene som er lagret i systemet. Det kreves nå at man verifiserer
 786 innloggingen med en sikkerhetskode på sms i tillegg til et personlig passord,
 787 såkalt 2-trinns bekreftelse. Ellers er det ingen store visuelle endringer på
 788 medlemsregisteret i 2016. Alle andre endringer er i hovedsak gjort på
 789 kodenivå, "under panseret", for å forbedre stabilitet, hurtighet og feilrettinger.

790

791

6. OPPSLUTNING

År/mnd	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Snitt
2004	2,9	2,8	3,3	3,1	3,5	2,6	2	2,9	2,7	2,7	2,9	2,4	2,8
2005	3,1	2,8	2,5	3	2,7	2,9	2,75	3,2	4,8	5,4	4,9	4,8	3,6
2006	4,5	4,1	4,2	4,5	4,4	4,8	5,7	4,4	4,4	5,3	5,1	4,4	4,7
2007	5	5	5,3	5	5,1	4,9	5,4	4,7	6,3	7	6,1	6,3	5,5
2008	6,5	6,6	6,3	6,8	6,2	5,8	5,4	6	5,8	5,6	5,8	5,5	6
2009	4,8	6	5,1	4,8	5,2	5,6	4,8	5,1	3,9	4	4,2	3,9	4,8
2010	4,1	3,9	4,1	3,8	4,1	3,8	4,3	4,6	4,5	4,1	4,4	4,2	4,2
2011	4,3	4,6	4,5	5,4	5,2	4,3	4,4	4,1	5,6	5	5,2	5	4,8
2012	4,9	5,3	4,6	5,2	4,7	4,8	4,4	4,7	3,9	4,5	4,9	5,2	4,8
2013	4,4	4,5	4,7	4,5	4,7	4,2	5,2	5,3	5,5	5,6	5,4	5,2	4,9
2014	4,7	4,8	5,1	5,3	5,2	4,8	5,3	4,7	4,8	4,6	4,7	4,7	4,9
2015	4,6	4,7	4,5	4,9	4,6	4,5	4,6	4,5	5,2	5,2	4,3	4,1	4,6
2016	4,5	4,2	4,5	4,5	4,4	4,3	4,6	4,1	4,3	4,3	4,6	4	4,4

792

Gjennomsnittet for 2016 var 4,4 prosent.

793

7. REGNSKAP/ØKONOMI

794

Det vises til årsregnskap for 2016 med revisjonsberetning (LM-6).

795

8. KOMMUNIKASJON

796

Venstres kommunikasjonsarbeid kan i 2016 kort sammenfattes til å omfatte forberedelse til valgkamp, mediearbeid og medieskolering, internett (venstre.no), internkommunikasjon og sosiale medier. I medlemsundersøkelsen (januar 2017) svarer over 70 prosent av våre medlemmer at informasjonen er god eller svært god.

797

798

799

800

801

8.1. Valgkampforberedelser

802

Forhandlinger om Venstres annonsekampanje 2017 ble startet høsten 2016. Parallelt er fylkeslagene og regionale valgkampsjefer orientert om framdrift og gjensidige forventninger. I tillegg driftes og planlegges profil, brosjyreproduksjon (inkludert lokale maler for program og brosjyrer), oppdatering av venstre.no, tilpassing av lokale nettsider og oppfølging av sosiale medier. Dette arbeidet er gjennomført i samarbeid med valgkampsjefer og kandidater i fylkene og de største byene. Det ble jobbet systematisk for å dokumentere Venstres velgergrunnlag og målgrupper, blant annet gjennom egne undersøkelser og nasjonale velgerundersøkelser. Tilgangen til dette materialet ga Venstre bedre beslutningsgrunnlag for strategiske valg bl.a. i forhold til annonsering.

803

804

805

806

807

808

809

810

811

812

813

814 **8.2. Kommunikasjonsplan**

815 Kommunikasjonsplanen for Valg 2017 er en gjennomgang av
816 kommunikasjonsiltak i den kommende valgkampen. Kommunikasjonsplanen
817 ble vedtatt av Sentralstyret i november 2016, samt presentert for landsstyret
818 i desember 2016.

819 **8.3. Annonsekampanjen 2017**

820 Sentralstyret behandlet i februar 2017 rammene for Venstres
821 annonsekampanje, etter forhandlinger i perioden november – januar. Stikkord
822 for kampanjen er utendørs reklame og nettannonsering på i lokal- og
823 regionaviser. I tråd med økningen i satsingen på sosiale medier blir også
824 annonsering på Facebook prioritert høyt. Fylkene ønsker å bidra med en
825 vesentlig del til dette felles spleiselaget. Tidlige forhandlinger og
826 Sentralstyrets tidlige budsjetttrammer ga Venstre mulighet til å slutføre
827 avtaler med annonsekanaler tidlig, og det ga gode avtaler mht. omfang og
828 pris. Det gjorde det også lettere å få fylkeslagene med på spleiselaget.

829 **8.4. Mediearbeid og -skolering**

830 Mediearbeidet har konsentrert seg rundt tre hovedoppgaver: Politiske utspill
831 nasjonalt, bidrag og tips til det lokale mediearbeidet og skolering. Skolering
832 har vært et prioritert, spesielt i forbindelse med lokalpolitisk nettverk og
833 rikspolitisk nettverk. Infoteamet har hatt faste bolker på samlinger, og i
834 tillegg har det vært arrangert en rekke kurs lokalt (ofte i forbindelse med
835 Venstre-skolen). Venstre sentralt har også hatt et fast system med å gi det
836 lokale og regionale apparatet ideer til politiske utspill.

837 **8.5. Internett**

838 Venstres primære informasjonskanal er nettsiden www.venstre.no. Her blir alt
839 av pressemeldinger, presseutspill, uttalelser fra partiets organer, programmer
840 og offentlige dokumenter, samt informasjon om arrangementer og møter lagt
841 ut. Venstre arbeider systematisk for at partiet skal ha oppdaterte nettsider,
842 også regionalt og lokalt.

843 Gjennomsnittlig månedlig besøk siste 5 år ligger flatt på mellom 30 – 45 000
844 unike brukere. Ingen økning (snarere en minimal nedgang). Søk (spesielt
845 Google-søk) er viktigste motor for besøk på siden, deretter SoMe (Facebook).
846 Dette innebærer bl.a. at nettsaker på venstre.no er viktig at deles i SoMe (øker
847 trafikk til nettsidene).

848 De nye nettsidene ble lansert våren 2015, og i 2016 er det satt i gang et
849 prosjekt for å oppgradere nettsidene til høstens valg. Den aller viktigste og
850 største oppdateringen er å få en ny og forbedret presentasjon av Venstres
851 kjernesaker, våre gjennomslag og alt innholdet i det nye

852 stortingsvalgprogrammet på nettsidene. Vi må også legge opp til et større
853 fokus på regelmessig statistikk- og brukeranalyse, der hovedfokus er å stadig
854 finne forbedringspunkter for å få en bedre måloppnåelse.

855 **8.6. Nyhetsbrev og internkommunikasjon**

856 Gjennom de to siste årene har nyhetsbrev større grad blitt brukt aktivt til
857 internkommunikasjon. Nyhetsbrevene går ut til både medlemmer og ikke-
858 medlemmer med oppdateringer på politikk og organisasjon. Nyhetsbrevene
859 har en god åpningsrate, men med stort potensiale. Målet med nyhetsbrevene
860 er å komme tidligere ut med tydelige standpunkter og informasjon til velgere
861 og medlemmer. Dette har i noen grad redusert usikkerhet knyttet til politiske
862 prosesser og saker blant velgere og medlemmer.

863 Høsten 2016 har vi hatt tre sentrale målsettinger for arbeidet:

- 864 ✓ Forsterke innsamlingen av epostadresser fra interesserte.
- 865 ✓ Bedre systematikk på produserte brev (2-3 ganger i måneden).
- 866 ✓ Innføre nyhetsbrev fra stortingskandidater inkludert partiledere.

867 Vi vurderer og gjennomfører kontinuerlig nye og justerte tiltak på nettsidene
868 og på Facebook for å styrke innsamlingen av epost-adresser. I august fikk vi
869 om lag 3 nye epost-adresser i uken, mens vi i oktober får inn rundt 30 nye
870 adresser i uken. Det betyr at endringene bærer frukter, men det er fortsatt et
871 stykke arbeid igjen. Dette er et langsiktig arbeid, der vi må ha fokus på
872 innsamling av adresser kontinuerlig.

873 Når det gjelder internkommunikasjon har vi forsterket arbeidet på å gi
874 organisasjonen (fra medlemmer til fylkesledere) bedre informasjon i forkant
875 av større saker. Det være seg bl.a. statsbudsjett og enighet med regjeringen i
876 en rekke saker. God informasjon i forkant, gjør at medlemmer har bedre
877 oversikt over politiske gjennomslag og tap. Både nyhetsbrev og direkte
878 kommunikasjon med sentrale tillitsvalgte (epost, Facebook-grupper og SMS)
879 har vært styrket særlig høsten 2016. I medlemsundersøkelsen (januar 2017)
880 svarer over 70 prosent av medlemmene at informasjonen er god eller svært
881 god.

882 **8.7. Sosiale medier**

883 Venstre har aktivitet på en rekke sosiale medier: Twitter, Facebook,
884 Instagram og Snapchat. Venstres Twitter-konto må sies å ha vært den
885 kanalen som har fungert best over tid.

886 Likevel. Venstres arbeid på sosiale medier har stått stille siden Valg 2015. Det
887 har vært gjort flere ting som har vært bra, men alltid periodevis og aldri
888 prioritert over tid. Noen enkelt-tiltak har fungert og løftet arbeidet, som
889 Facebook-annonsering i 2013 (økt antallet likes fra 6,6k til 11k), infografikk
890 (økt delingsaktivitet) og planlagte videoer (2015).

891 Venstre har prioritert opp arbeidet med sosiale medier betydelig fra høsten
892 2016. De fleste kanalene har fått høyere prioritet, men først og fremst

893 Facebook-arbeidet er styrket vesentlig. To stillinger er tilført Infoteam. Vi ser
894 betydelige forbedringer på: Oppdateringsfrekvens, rekkevidde, kvalitet,
895 respons og dialog. Der vi postet 2-3 ganger i uken våren 2016, er vi våren 2017
896 oppe i en mangedobling. Sentrale stikkord er infografikk og videoer, samt
897 også styrking av fylkenes og kandidatenes aktivitet.

898 Arbeidet har følgende målsettinger:

- 899 ✓ Øke Venstres synlighet.
- 900 ✓ Øke representanters og kandidaters synlighet.
- 901 ✓ Etablere større sakseierskap på Venstres hovedsaker (skole, miljø, jobb
902 og helse) og liberale verdisaker (dyrevern, LoVeSe, personvern).
- 903 ✓ Gjøre politikken mer tilgjengelig (gjennom infografikk og videoer).
- 904 ✓ Øke intern kompetanse om hvordan velgere responderer på ulike
905 politiske budskap.
- 906 ✓ Øke dialog med velgergrupper og redusere responstid.
- 907 ✓ Gjennomføre resultatorienterte kampanjer.

908 **8.8. Venstre-TV**

909 Hele landsmøtet i 2016 og partileders tale på landsstyremøtene overføres fra
910 Venstres nett-TV og venstre.no. Dette får vi mange positive tilbakemeldinger
911 på, og besøksstatistikken er god.

912 **8.9. Stand og bekledning**

913 Alt valgkampmateriell bestilles via Venstres nettbutikk. Det gjelder klær,
914 brosjyrer, materiell, standstelt, m.m. Rutinene fra tidligere er videreført, om
915 mye forberedelser til materiell 2017 ble gjort i 2016. Herunder også ytterligere
916 tilpassing til ny visuell profil: Det gjelder bl.a. valgkamptelt, beachflagg,
917 standsdisker, klær og annet materiell.

918 Oppgradering av stand og bekledning var meget høyt prioritert i 2015-2016.
919 Arbeidet ble meget godt mottatt i egen organisasjon. Det er tydelig at dette
920 hever kvaliteten og lysten lokalt til å drive valgkamp for Venstre.

921 **9. SKOLERING**

922 **9.1 venstre-skolen**

923 Venstre-skolen trinn 1 tilbys nye medlemmer i partiet, og arrangeres i
924 hovedsak av lokallagene. Kurset gjennomføres over 4 timer på kveldstid, og
925 har fokus på historie, ideologi, samt innføring i politikk og
926 organisasjonskunnskap. venstre-skolen trinn 2 tilbys medlemmer som vil bli
927 mer aktive i partiet, og arrangeres oftest av fylkeslag, større lokallag eller
928 flere lokallag sammen. Kurset gir blant annet en mer dyptgående innføring i
929 politikk, pressearbeid, og tale- og debatteknikk.

930 **9.2 Lokalpolitisk nettverk**

931 I samarbeid med VHO gjennomførte de fleste fylkeslagene to runder med
932 Lokalpolitisk nettverk i 2016. LPN har flere funksjoner. Samlingene skal bidra
933 til å øke synligheten rundt Venstres samlede politikk i kommunene, skape
934 trygghet for tillits- og folkevalgte i å fremme egen politikk, sikre en bevisst
935 strategi bak arbeidet i lokallaget, kommunestyret og i valgkampen, og å tilby
936 en arena der man lærer av hverandre.

937 Dette skjer gjennom skolering i valgkampforberedelse, lokallagsarbeid,
938 informasjonsarbeid og kampanjearbeid. Men like viktig er nettverksfunksjonen
939 mellom lokallag, fylkeslag og sentralledet, og politikktutviklingsfunksjonen
940 der fylkeslagene kan sette i gang debatt og skolering om aktuelle
941 lokalpolitiske temaer. Målet er tryggere lokalpolitikere, kandidater og
942 folkevalgte, å sikre en bevisst strategi bak lokallagenes daglige arbeid, og å
943 lære av hverandre.

944 **9.3 Rikspolitisk nettverk**

945 Rikspolitisk nettverk er begrepet som brukes på de nasjonale
946 skoleringssamlingene der nøkkelpersoner i valgkampene på fylkesnivå samles.
947 I 2016 ble det arrangert to samlinger av totalt fem planlagte samlinger i
948 forbindelse med stortingsvalget i 2017.

- 949 1. Samling for valgkampsjefer og toppkandidater på Stortinget 2.-3.
950 september. Samlingen tok for seg strategisk kommunikasjon,
951 valgkampfinansiering, kandidatrollen og kampanjearbeid.
- 952 2. Samling for valgkampsjefer og toppkandidater på Quality hotel 33 på
953 Økern i Oslo 19.-20. november. Samlingen tok for seg kandidatenes
954 fortelling, valgkamplanen, kommunikasjonsplan, datadreven kampanje,
955 sosiale media og nettverksmøter.

956 **10. SAMARBEID MED FYLKES- OG LOKALLAG**

957 Venstres Hovedorganisasjon har i meldingsåret hatt god kontakt med lokal-
958 og fylkeslag gjennom utsendinger, møter, kurs, e-post og ved møte- og
959 reiseaktivitet.

960 Gjennom skoleringsoppleggene i Lokalpolitisk nettverk ble lokal- og
961 fylkeslagenes fremste politikere og tillitsvalgte og samlet til skolering flere
962 ganger, se pkt. 9: Skolering.

963 VHO samordnet og organiserte sentralt besøk på de fleste fylkesårsmøtene. I
964 tillegg ble det prioritert å imøtekomme ønsker om sentralt besøk ved politiske
965 og organisatoriske møter i regi av lokal- og fylkeslag.

966 **10.1 Kampanjeteam**

967 VHO iverksatte etter vedtak i landsstyret en satsning på kampanjearbeid.
968 Målet er å gjøre organisasjonen bedre i stand til å drive kontinuerlig kampanje.

969 Det er ansatt fem personer som skal utvikle teknikker for valgkamp, lage et
970 datagrunnlag for direkte velgerkontakt og bidra til å utvikle lagene, med
971 fokus på de prioriterte kommunene, til bedre kampanjeorganisasjoner.
972 Teamet fungerer som VHOs representanter i fylkene. Av de fem har to kontor
973 i Oslo, en i Bergen, en i Trondheim og en i Stavanger.

974 **10.2 Håndbok for folkevalgte**

975 VHO fullførte og distribuerte håndbok for folkevalgte. Boken inneholder en
976 grundig gjennomgang av kommuneloven, med omfattende noter, forklaringer
977 og råd.

978 **10.3 Venstres lille grønne**

979 Venstres lille grønne er en håndbok for lokallagsdrift som ble lansert i oktober
980 2015 i forbindelse med Landskonferansen.

981 Håndboken tar for seg de fleste sider av lokallagsdriften. Lokallagets
982 oppgaver, styrearbeidet, medlemspleie, skolering og politikkutforming for å
983 nevne noe. Videre gir håndboken en oversikt over tilgjengelige verktøy og
984 veiledninger fra Venstres Hovedorganisasjon.

985 Venstres lille grønne ble oppdatert og distribuert i ny versjon i andre kvartal i
986 2016.

987 **11. SAMARBEID MED VENSTRES FOLKEVALGTE**

988 VHO arbeider med å styrke samarbeidet mellom hovedorganisasjonen og de
989 folkevalgte i fylker og kommuner. Lokalpolitisk nettverk har vært et viktig og
990 nyttig verktøy for å forbedre kommunikasjonen mellom nivåene. VHO bruker
991 også ressurser sentralt i form av rådgiver i ½ stilling som har et særlig ansvar
992 for å bistå lokale folkevalgte i spørsmål relatert til kommunal forvaltning,
993 spesielt bestemmelsene i kommuneloven om saksbehandling i folkevalgte
994 organer.

995 VHO og politisk ledelse har i 2016 besøkt fylkeslag og mange lokallag. Det
996 legges vekt på kontakt med de folkevalgte i disse besøkene, særlig de mange
997 folkevalgte som har heltid- eller deltidsstillinger gjennom sitt
998 Venstreengasjement.

999 15.- 16. oktober inviterte VHO til den årlige Landskonferansen. I år var
1000 Stortingsvalgprogrammet satt opp som hovedtema, med valgkamp og
1001 valgkampteknikker som sidetema. Landskonferansen hadde godt over 250
1002 deltakere.

1003 I tillegg til temaet stortingsvalgprogram med innledere fra programkomitéen,
1004 var det egne grupper for tema som kommunikasjon, sosiale medier, budskap
1005 og retorikk, direkte velgerkontakt og valgkampanje. Blant innleiderne var
1006 gjester fra ALDE og D66. Det ble også avholdt kurslederkurs.

1007 **11.1 Ordførernettverk**

1008 Venstre har 7 ordførere og 36 varaordførere fordelt på samtlige fylker i Norge.
1009 Venstres ordførere og varaordførere har organisert seg i et eget
1010 ordførernettverk som har jevnlig samlinger og løfter viktige Venstre-saker i
1011 kommune-Norge inn til Venstres stortingsgruppe. Alfred Bjørlo, ordfører i Eid
1012 kommune er leder for nettverket. Nestleder er Olav Kasland, ordfører i Bø
1013 kommune.

1014 I 2016 gjennomførte nettverket flere møter, blant annet med fokus på
1015 kommunereform, regionreform og utflytting av statlige arbeidsplasser.
1016 Møtene i ordførernettverket har blitt en viktig utvekslingsarena for Venstres
1017 lokalpolitikere, og medlemmer av Venstres stortingsgruppe deltar jevnlig på
1018 møtene.

1019 **11.2 Representasjon i hovedstyret i KS**

1020 Gunn Berit Gjerde (fylkesvaraordfører i Møre og Romsdal) er Venstre sin
1021 representant i hovedstyre i KS.. Runar Bålsrud sitter i landsstyret og er vara til
1022 hovedstyret. Venstre hadde 11 representanter på landstinget i 2016.

1023 Gunn Berit Gjerde er gjennom hovedstyret i KS medlem i gruppa som
1024 gjennomfører faste konsultasjoner og bilaterale møter med departement og
1025 statsråder på vegne av kommunene og fylkeskommunene. I tillegg er hun fast
1026 utsending for KS i CEMR, den europeiske paraplyorganisasjonen for
1027 kommuner og regioner.

1028 Runar Bålsrud er oppnevnt av KS som norsk delegat til EØS EFTA Forum

1029 **12. SAMARBEID MED SIDEORGANISASJONENE**

1030 **12.1. Norges Unge Venstre (NUV)**

1031 Unge Venstre har i 2016 hatt et godt samarbeid med både Venstres
1032 Hovedorganisasjon og stortingsgruppa. I Venstres sentralstyre har Unge
1033 Venstre møtt ved leder Tord Hustveit. I Venstres landsstyre har Grunde
1034 Almeland, Kevin Johnsen og Øydis Lebiko møtt. Unge Venstre har vært
1035 tilstede på nesten samtlige gruppemøter på Stortinget.

1036 Unge Venstre arrangerte sitt 77. ordinære landsmøte i Oslo helgen 21.-23.
1037 oktober 2016. Her ble Tord Hustveit gjenvalg som leder. I sentralstyret
1038 inneværende periode sitter også Grunde Almeland, Øydis Lebiko, Elin
1039 Engerbakk, Ragnhild Forsberg, Sunniva Eide, Tiril Eid Barland, Sondre
1040 Hansmark Persen, Andreas Økland, og Bjarte Horpestad og Ingeborg
1041 Bastiansen som varaer.

1042 Den økonomiske situasjonen i organisasjonen er nå stabil etter mange år med
1043 god bygging av egenkapital.

1044 Skoleringer og sommerleir

1045 Unge Venstre har fortsatt med sitt firetrinns skoleringsprogram også i 2016.
1046 Det første trinnet er et kveldsmøte som arrangeres i lokallagene. Det andre
1047 trinnet arrangeres på fylkesnivå og ble avholdt våren 2016. Tredje
1048 trinn, nasjonalakademiet ble avholdt over langhelg på Sjusjøen. Det øverste
1049 trinnet, talentakademiet var en uke praksis på Stortinget i juni. Høsten ble
1050 Kvinneakademiet arrangert, et eget LNU-støttet skoleringsopplegg rettet
1051 mot kvinner i organisasjonen.

1052 Unge Venstres sommerleir ble som vanlig arrangert på Hove leirsenter på
1053 Tromøya, i 2016 fra 16. juli til 21. juli. Det var over 160 deltakere på
1054 sommerleiren, hvorav av 19 av disse var internasjonale gjester. Det var syv
1055 nasjonaliteter representert på leiren. Leiren hadde besøk av en rekke
1056 politikere, forfattere og representanter for interesseorganisasjoner, blant
1057 annet Trine Schei Grande, Kristin Clemet og Pål Frisvold.

1058 Sekretariatet

1059 Sekretariatet i Unge Venstre bestod i 2016 av generalsekretær Ann Helen
1060 Skaanes i full stilling frem til 30. juni, og Eirik Natlandsmyr fra 1. august.
1061 Mirnesa Balagic var fra januar ansatt i en full stilling som
1062 organisasjonssekretær. Leder Tord Hustveit var også frikjøpt hele året.

1063 Internasjonalt arbeid

1064 Unge Venstre har fortsatt sitt sterke internasjonale engasjement gjennom
1065 2016. Prosjektene i Midtøsten og Kaukasus har blitt videreført. Noe kutt i
1066 støtteordninger har hatt betydning for Midtøsten-prosjektet, men aktiviteten
1067 i år tok form av et eget prosjekt om minoriteter på flukt. I tillegg har Unge
1068 Venstre fortsatt sitt gode arbeid i de internasjonale paraplyorganisasjonene
1069 IFLRY og LYMEC.

1070 Medlemsvekst

1071 Unge Venstre klarte ikke å videreføre rekken av år med medlemsvekst, men
1072 gikk noe ned i antall medlemmer. Ved utgangen av året hadde Unge Venstre
1073 1415 medlemmer. Flere fylker hadde likevel medlemsvekst i året som har
1074 gikk. Det fylket med størst medlemsvekst i 2016 var Nord-Trøndelag.
1075 Generelt ser gror veldig godt i distriktene, mens det har holdt seg stabilt eller
1076 minket noe i fylkene med de største byene.

1077 12.2 Norges Venstrekvinnelag (NVK)

1078 Amanda Schei (Oslo/Hordaland) har vært Venstrekvinnelagets leder i
1079 meldingsperioden.
1080 Styremedlemmer: Aud Jektvik (Troms), Parissa Hamedan-Nejad (Rogaland),

1081 Birgitte Kleivset (Agder), Lill Eva Bråthen (Sør Trøndelag), Hanne Nora Nilsen
1082 (Nordland) og Torbjørg Stølen (Sør Trøndelag).
1083 På landsmøtet i 2016 møtte det 31 delegater. Det har blitt avholdt 2 fysiske
1084 møter og ca. 6 telefonmøter i løpet av 2016.

1085 Aktiviteter gjennom året:

- 1086 ✓ 8. mars-initiativ i Oslo og andre byer
- 1087 ✓ Liberalfeministisk lønsj i Tønsberg ifm. Venstres landsmøte
- 1088 ✓ Åpent møte om seksualisert vold mot kvinner i Trondheim i juni.
- 1089 ✓ Åpent møte i Oslo om sexkjøpsloven ifm. Venstres landskonferanse.

1090

1091 I tillegg har leder deltatt som appellant og debattant på flere syv eksterne
1092 arrangementer.

1093 Det har vært varierende aktivitet i organisasjonen. Størst aktivitet har det
1094 vært i Hordaland, Buskerud, Rogland, Oslo, Møre og Romsdal og Agder. NVK
1095 hadde 249 betalende medlemmer i 2016, som er en nedgang fra året før. Ny
1096 handlingsplan ble vedtatt på landsmøtet i januar.

1097 **Synlighet:**

1098 NVK har økt sin synlighet betraktelig det siste året. Det har vært jevnlige
1099 oppdateringer på Facebook-siden og det ble opprettet en ny Twitter-konto
1100 som fikk 540 følgere på et år. NVK har hatt 6 kronikker på trykk i NRK Ytring,
1101 Aftenposten, VG, Dagbladet, Minerva og Agenda Magasin. Leder har deltatt i
1102 radioprogrammene Dagsnytt 18 og Ukeslutt og blitt intervjuet av NRK
1103 Kveldsnytt, Bergens Tidende og Minerva. I tillegg har NVK blitt nevnt
1104 redaksjonelt av diverse mediehus ca. 30 ganger.

1105 NVK har deltatt på samtlige landsstyremøter i Venstre og mange av
1106 gruppemøtene på stortinget. Det har vært god kontakt med Venstre og de
1107 andre sideorganisasjonene.

1108 **12.3 Norges Liberale Studentforbund (NLSF)**

1109 I 2016 har NLSF jobbet hardt for å få organisasjonen tilbake på beina etter
1110 noen utfordrende år. Dette har til en viss grad vært vellykket, men det
1111 gjenstår fremdeles mye arbeid. Begge de sittende sentralstyrene i perioden
1112 har i stor grad bestått av "nytt blod" - altså nyere medlemmer med ferskt
1113 engasjement og erfaring utenfor NLSF. Dette har åpenbart gjort
1114 organisasjonen godt - man har klart å gjenopplive aktiviteten i flere lokallag,
1115 samt fått et nytt. Dermed har vi nå aktive lokallag i 5 studiebyer: Oslo,
1116 Bergen, Trondheim, Ås og Stavanger. NLSF hadde i 2016 101 betalende
1117 medlemmer, og anser det som rimelig å tro at medlemstallet også vil øke i
1118 2017.

1119 Den aktive medlemsmassen har gitt den liberale bevegelsen mange seiere på
1120 lokalt plan. Liberal Liste ved UiO gjorde et brakvalg med 10,18%, og vi har
1121 sett liknende suksesser også andre steder i landet. Ved UiB fikk man blant

1122 annet til en økning fra 1 til 2 representanter i studentparlamentet. Det har
1123 også vært mange liberale stemmer i andre sentrale posisjoner ved
1124 utdanningsinstitusjonene dette året.
1125 NLSF har i perioden vært representert i Venstres stortingsgruppe og
1126 programkomité. Her har vi aktivt kommet med innspill til hvordan Venstre kan
1127 ha den beste studentpolitikken - noe vi mener er godt representert i det
1128 fremlagte programforslaget. I tillegg har man vært i andre møter med
1129 rådgivere og sentrale politikere for å diskutere hvordan Venstre og NLSF kan
1130 samarbeide for å appellere til studentmassen både før og i den kommende
1131 valgkampen. Internasjonalt har NLSF gjenopprettet kontakten med både
1132 IFLRY og LYMEC, og håper på et tettere samarbeid med dem i tiden fremover.
1133 NLSF kan i det store og det hele se tilbake på et godt år for organisasjonen
1134 sammenliknet med tidligere år. Det stadige engasjementet hos medlemmene
1135 vitner om at denne trenden kan fortsette, noe vi tror ikke bare vil gagne
1136 Venstre som parti, men også studentmassen som helhet.

1137 **12.4 Venstres Opplysnings- og Studieforbund (VO)**

1138 **Lavere antall søknader om støtte til studieaktivitet**

1139 Venstres studieforbund har i 2016 mottatt søknader for studieaktiviteter for
1140 8 152 timer fra medlemsorganisasjonene. Disse timene har generert en
1141 studiestøtte til lokal/fylkeslag på 407.600,-. Dette bli utbetalt i mars måned,
1142 2017. VS har i studieåret 2016, etter å ha ligget stabilt over
1143 trappetrinns grensen på 10000 timer de siste årene, registrert studieaktivitet
1144 i medlemsorganisasjonene et stykke under 10000 timer. For å beholde den
1145 årlige grunnstøtten fra VOX på 300.000,- i 2018, må
1146 medlemsorganisasjonene i 2017 øke aktiviteten, og søke om støtte for disse,
1147 med ca 50% mer enn i 2016. Dvs. 12 000 timer.
1148 VS har sakte, men sikkert stilt høyere krav til kvalitet på søknader om
1149 studiestøtte. I 2015 lå det krav om at alle kurs måtte ha minimum 3 deltakere
1150 for å kvalifisere til støtte. I studieåret 2016 har målet vært å sikre rutinene
1151 rundt orientering om pensum og utdeling av kursbevis.

1152 **Lavere antall kurs og deltakere**

1153 I 2016 har Venstres studieforbunds medlemsorganisasjoner gjennomført 320
1154 kurs, en nedgang på 40%. 1947 personer har deltatt, en nedgang på 34% fra i
1155 fjor. I snitt gir dette 6,08 deltakere per kurs, og et gjennomsnittlig kurs har
1156 hatt varighet på 25 timer. Av 8152 timer har 2662 vært gjennomført med
1157 lærer/innleder. Dette er 30% av totalt antall timer, og samme nivå som i 2015.

1158 **Vekslende nivå på rutiner i lagene**

1159 I mellomvalgsår er det normalt lavere aktivitet i lokallagene, men man kan
1160 likevel organisere studieringer for politisk og organisatorisk arbeid, samt

1161 programarbeid. Kun 9 lag har arrangert studieringer i forbindelse med
1162 stortingsvalgprogrammet i 2016.
1163 Store lag, som fylkeslag og lag i storbyene, må regnes som en basisstamme
1164 for aktivitet i medlemsorganisasjonene. Det som er gledelig, er at vi har noen
1165 nye lag som har rapportert inn studieaktiviteter i 2016. Totalt 112 lag har
1166 arrangert studieaktiviteter i 2016, mot 148 i 2015, noe som er en nedgang på
1167 24%.
1168

1169

Nr	Fylke (aktive lag i parentes)	Antall kurs	Antall deltakere	Antall timer	Sum støtte
1	Østfold (2)	4	24	69	3 450,-
2	Akershus (9)	26	174	577	28 850,-
3	Oslo + nasjonal sideorg. (5+2)	32	292	835	41 750,-
4	Hedmark (8)	11	42	373	18 650,-
5	Oppland (1)	4	16	147	7 350,-
6	Buskerud (7)	32	199	678	33 900,-
7	Vestfold (7)	32	177	979	48 950,-
8	Telemark (3)	5	19	215	10 750,-
9	Aust-Agder (6)	12	53	429	21 450,-
10	Vest-Agder (4)	10	47	373	18 650,-
11	Rogaland (4)	11	68	323	16 150,-
12	Hordaland (11)	36	203	821	41 050,-
14	Sogn og Fjordane (11)	29	181	702	35 100,-
15	Møre og Romsdal (9)	17	94	432	21 600,-
16	Sør-Trøndelag (7)	18	131	312	15 600,-
17	Nord-Trøndelag (5)	11	54	264	13 200,-
18	Nordland (5)	22	124	438	21 900,-
19	Troms (2)	5	41	84	4 200,-
20	Finnmark (3)	3	8	101	5 050,-
21	Svalbard	0	0	0	0
	Sum (112)	320	1947	8152	407 600,-

1170

1171

1172 Fordelingen av studieaktiviteter gjennomført i 2016:

Studieplan	Tittel	Antall kurs	Antall timer
10001	Ny i Venstre	1	12
10002	Organisasjonsarbeid i Venstre	4	106
10003	Ny som leder i Venstre	0	0
10004	Lokalpolitiker i Venstre	6	82
10005	Kursleder i Venstre	1	12
12014	Kommunestyrearbeid i praksis	110	3355
22014	Styrearbeid i praksis	130	3274
32014	Programarbeid i praksis	9	175
42014	Valg- og nominasjonsarbeid i praksis	22	373
52014	Valgkamp- og kampanjearbeid i praksis	36	661
62014	Valgkampevaluering	0	0
72014	Menneskerettigheter	0	0
72016	Johan Castberg og barns rettigheter	0	0
7217	En verden i forandring: Venstres urix-politikk	0	0
82014	Lokalt utarbeidet studieplan	1	102
	Sum	320	8152

1173

 1174 **13. UTVALGS- OG KOMITÉARBEID**

1175 Venstre har i meldingsåret hatt følgende utvalg/komiteer i arbeid:

 1176 **13.1 Internasjonalt utvalg 2016**

 1177 Venstres internasjonale utvalg er et utvalg under Venstres sentralstyre. Det
 1178 ble oppnevnt for en toårsperiode september 2016.

 1179 **Sammensetning**

1180 Utvalg 2016-2018:

 1181 Rebekka Borsch (leder), Øyvind Eggen, Joachim Nahem, Olav Kasland, Jan-
 1182 Petter Holtedahl, Kari Helene Partapuoli, Finn-Erik Blakstad, Sofie Høgestøl,
 1183 Tor-Hugne Olsen, Elin Engerbakk (NUV) og Parissa Hamedan-Nejad (NVK).
 1184 I tillegg møter Trine Skei Grande og Sveinung Rotevatn.

1185

1186

1187 **Mandat:**

- 1188 ✓ Bistå partiet og stortingsgruppen i utviklingen av politikk, utarbeide
- 1189 posisjonsnotater og fremme aktuelle forslag til møter og prosesser i
- 1190 partiet.
- 1191 ✓ Arrangere et møte av internasjonal karakter i løpet av perioden, og et
- 1192 seminar i året for medlemmer.
- 1193 ✓ Legge til rette for bruk av ressurspersoner på internasjonal politikk i
- 1194 organisasjonen inn mot aktiviteter, arbeid med relevante saker i
- 1195 Stortinget og partiorganisasjonen og i det internasjonale arbeidet
- 1196 Venstre deltar i.

1197 **Aktivitet:**

1198 Gjennom 2016 møttes utvalget 4 ganger, og har i tillegg hatt kommunikasjon
 1199 per epost. Utvalget har levert forslag til politiske uttalelser til de fleste
 1200 landsstyremøter og sentralstyremøter i Venstre.

1201 I tillegg har utvalget arbeidet med følgende saker:

- 1202 ✓ Forberedelse og gjennomføring av seminar på landsmøtet 2016.
- 1203 ✓ Deltakelse på ALDE Congress i Warszawa i desember.
- 1204 ✓ Bakgrunnsnotater og innspill til stortingsgruppen.

1205 **13.2 Valgkomite**

1206 Landsmøtet 2015 valgte følgende medlemmer til valgkomite for 2015-2016:

1207	Espen Ophaug, leder	(Oslo)
1208	Ketil Kjenseth	(Oppland)
1209	Roar Sollied	(Troms)
1210	Idun Bortne	(Hordaland)
1211	Eva Kvelland	(Agder)
1212	Gunhild Berge Stang	(Sogn og Fjordane)
1213	Runar Bålsrud	(Akershus)
1214	Ingrid Keenan	(Norges Unge Venstre)
1215	Hanne Moe Reitan	(Norges Venstrekvinnelag)

1216 **Varamedlemmer:**

- 1217 1. vara: Ragnhild Helseth (Møre og Romsdal)
- 1218 2. vara: Aina Dahl (Vestfold)
- 1219 3. vara: Svein Abrahamsen (Rogaland)
- 1220 4. vara: May Valle (Nordland)

1221 Valgkomiteén startet sitt arbeid 21.09.2015 og hadde i alt 5 møter frem til
 1222 innstillingen for LM 2016 ble presentert 16.01.2016.

1223 **13.3 Utvalg for landsmøtetema: Liberal politikk for fremtiden med særlig**
1224 **vekt på oppvekst**

1225 Sentralstyret satte i november 2015 ned et utvalg som skulle arbeide spesielt
1226 med vedtatt landsmøtetema for 2016: "Liberal politikk for fremtiden med
1227 særlig vekt på oppvekst". Abid Q. Raja ble valgt som leder. Han fikk med seg
1228 Julie Andersland, Sjur Skjævesland, Benedicte Røvik og Carola Karl Urvik. Fra
1229 sekretariatet ble utvalget bistått av Christian Grønlie Herzog, Camilla Hille,
1230 Idunn Helle og Eidi Ann Hansen. Utvalget fikk i oppdrag å lage et opplegg som
1231 skal sikre at temaet preger programmet på Landsmøtet, og at møtet tegner
1232 en tydelig og klar profil av Venstre på disse sakene.

1233 I 2016 hadde utvalget omfattende møteaktivitet frem mot landsmøtet. Et
1234 notat ble lagt frem til drøfting på og innspill fra fylkesårsmøtene. Det ferdige
1235 dokumentet ble behandlet på landsmøtet og vedtatt der.

1236 **13.4 Programkomité**

1237 Landsstyret satte i oktober 2015 ned en komité for å forberede utkast til
1238 stortingsvalgprogram for 2017-2021. Programkomitéens oppgaver i henhold
1239 til vedtektene er:

- 1240 1. *Innen 1. september 2016 skal programkomiteen legge fram sitt 1. utkast.*
- 1241 2. *Frist for endringsforslag til 1. utkastet er 1. november 2016.*
- 1242 3. *Innen 10. desember 2016 skal programkomiteen legge fram sitt 2. utkast*
- 1243 4. *Det gjennomføres ny høring med behandling på fylkesårsmøtene innen*
1244 *utgangen av februar 2017.*

1245 Frist for innspill til førsteutkastet ble av programkomitéen satt til 1. Mai 201

1246 **Sammensetning:**

1247 Komiteen besto av Terje Breivik (leder), Guri Melby (nestleder), Abid Q. Raja
1248 (nestleder), Jonas Stein, Ida Gudding Johnsen, Maren Hersleth Holsen, Marit
1249 Vea, Tord Hustveit (Norges Unge Venstre), Amanda Schei (Norges
1250 Venstrekvinnelag), Magne Bartlett (Norges Liberale Studentforbund).

1251 Varamedlem Inger Noer har møtt på de fleste møtene.

1252 Varamedlemmer var André Skjelstad (1. varamedlem), Inger Noer (2.
1253 varamedlem) og Erling Moe (2. varamedlem).

1254 Monica Tjelmeland og Christian Grønlie Herzog har vært sekretærer for
1255 komiteens arbeid.

1256 Gunhild Berge Stang var medlem av komiteen til hun trakk seg 23. mai 2016
1257 og Marit Vea rykket opp til fast plass. Morten Grinna Normann deltok for
1258 Norges Liberale Studentforbund fram til juni 2016. Komiteen la fram sitt
1259 førsteutkast 1. september 2016.

1260 Komiteen hadde i omfattende møteaktivitet frem til andreutkastet ble levert i
1261 desember.

1262 Komiteen mottok 750 tettpakkede sider med innspill fra om en rekke aktører
1263 før 1. mai 2016. Komiteen hadde en rekke høringsdager organisasjoner fikk
1264 anledning til å presentere sine viktigste saker. Komiteen leverte sitt
1265 førsteutkast 1. september.

1266 Komiteen mottok ca. 2200 innspill og forslag til endringer til førsteutkastet.
1267 Alle ble behandlet. Basert på dette leverte komiteen sitt endelige utkast.

1268 **14. INTERNASJONAL AKTIVITET**

1269 Venstre er medlem i Alliance of Liberals and Democrats for Europe (ALDE
1270 Party), den europeiske paraplyorganisasjonen for liberale partier, og Liberal
1271 International (LI), den verdensomfattende paraplyorganisasjon for liberale
1272 partier. I tillegg har vi godt samarbeid med den liberale gruppen i
1273 Europaparlamentet, ALDE, gjennom praktikantordning, besøksprogram og
1274 uformell kontakt.

1275 Utdrag av internasjonale møter Venstre har deltatt på i 2016:

- 1276 ✓ ALDE Party-kongressen i Warszawa, Polen den 1. - 3. desember.
1277 Sveinung Rotevatn, Rebekka Borsch, Trond Enger, Boye Bjerkholt og
1278 Håvard Sandvik deltok.
- 1279 ✓ ALDE Party-rådsmøte i Vilnius, Litauen den 4. juni. Trine Skei Grande og
1280 Trond Enger deltok.

LM-6



- 1 **LM-6 Regnskap 2016**
- 2 Saken ettersendes.

1 LM-7 Kontingent 2019

2 Landsmøtet 2016 fattet vedtak om kontingent for 2018. Dette vedtaket
3 ligger til grunn for innstillingen.

4 Kontingentsatsen til Venstre sentralt økte fra kr 150,- til kr 175,- fra og med
5 2014. Samtidig ble ordningen med differensiert kontingent og reduserte
6 satser utvidet fra å gjelde studenter til også å gjelde andre ikke-yrkesaktive,
7 for eksempel pensjonister og personer som får sin inntekt fra ulike
8 trygdeordninger.

9 Venstres vedtekter §2 fastslår:

10 *Samlet kontingent fastsettes av Venstres landsmøte og*
11 *gjelder alle fylkes- og lokallag. Det enkelte fylkes- og lokallag*
12 *kan rapportere inn tilleggskontingent etter vedtak på sitt*
13 *årsmøte. Landsmøtet fastsetter hvem som er berettiget til*
14 *redusert kontingent.*

15

16 Landsstyrets innstilling:

17 Kontingenten for 2019 forblir uforandret, både for yrkesaktive og ikke-
18 yrkesaktive.

19 For yrkesaktive blir kontingenten kr. 300,- hvor kontingentsatsene som følger:

20 ✓ Den sentrale kontingenten for 2019 forblir kr 175,-.

21 ✓ Fylkeslagskontingenten for 2019 forblir kr 75,-

22 ✓ Lokallagskontingenten for 2019 forblir kr 50,-

23 For ikke-yrkesaktive blir kontingenten kr. 150,- hvor kontingentsatsene som
24 følger:

25 ✓ Den sentrale kontingenten for 2019 forblir kr 75,-

26 ✓ Fylkeslagskontingenten for 2019 forblir kr 50,-

27 ✓ Lokallagskontingenten for 2019 forblir kr 25,-

LM-8



- 1 **LM-8 Venstres vedtekter**
- 2 Ingen forslag ble levert innen fristen.

3 VENSTRES VEDTEKTER

4 Vedtatt av Venstres landsmøte 6.-8. mars 1981 og revidert siste gang på Venstres landsmøte
5 12. april 2015.

6 § 1. FORMÅL

7 Venstre har til formål å samle personer med et sosialt liberalt grunnsyn til
8 innsats for fred og internasjonalt samarbeid, og for sosial, kulturell og
9 økonomisk framgang i vårt land og i verden som helhet, samt gjennom
10 opplysning å øke forståelsen og interessen for samfunnsspørsmål og å virke
11 for å få Venstrefolk valgt inn i landets representative organer.

12 § 2. MEDLEMSKAP

13 Personer over 15 år som ikke er medlem i noe annet parti, og som deler
14 Venstres grunnsyn, kan bli medlem av Venstre.
15 Medlemskap oppnås fra det tidspunkt man melder seg inn.
16 Medlemsrettigheter oppnås når kontingent er betalt.
17 Samlet kontingent fastsettes av Venstres landsmøte og gjelder alle fylkes-
18 og lokallag. Det enkelte fylkes- og lokallag kan rapportere inn
19 tilleggskontingent etter vedtak på sitt årsmøte. Landsmøtet fastsetter hvem
20 som er berettiget til redusert kontingent. (Avsnittet får effekt fra 2016 ihht
21 vedtak på Venstres landsmøte i 2014).
22 Medlemskap, og de rettigheter medlemskap gir, oppnås bare i ett lokallag, og
23 medlemmet kan bare være med å behandle og stemme over samme sak i ett
24 lokallag. Det enkelte medlem skal være tilknyttet et lokallag, og kan selv
25 velge hvilket lokallag man vil være medlem i.
26 Rettigheter som medlem utøves personlig.

27 § 3. ORGANISASJON

28 Venstre består av partiets medlemmer organisert gjennom lokallag, fylkeslag
29 og partiets nasjonale organisasjon.
30 Venstres nasjonale partiorganer er sentralstyret, landsstyret og landsmøtet.
31 Venstre har følgende tilknyttede selvstendige og likestilte organisasjoner hvis
32 representasjon i Venstres organer fordeles i disse vedtekter:
33 Norges Unge Venstre (NUV), Norges Venstrekvinnelag (NVK) og Norges
34 Liberale Studentforbund (NLSF).
35 Venstre er tilknyttet studieforbundet Venstres Opplysnings- og
36 Studieforbund (VO).

37 Andre grupperinger som ønsker å bruke tittelen "Venstre" skal ha et klart
38 mandat fra partiet og skal være klart tidsavgrenset.
39 Folkevalgt for Venstre blir man bare ved å stille til valg på Venstres valgliste
40 og på Venstres program. Har man stilt til valg på Venstres program så er
41 dette den kontrakten man har med velgerne.
42 Venstres partiorganer kan ikke instruere folkevalgte som er innvalgt for
43 Venstre utover det program de er valgt på. Dersom det er punkter i et
44 partiprogram en folkevalgt ikke kan følge, så er den folkevalgte forpliktet til å
45 informere vedtaksorganet om dette.
46 Venstre folkevalgte representanter plikter å skape gode politiske prosesser
47 og lytte til innspill fra eget parti.
48 Venstre folkevalgte representanter danner i hvert av de folkevalgte organer
49 (kommunestyrene, fylkestingene og Stortinget) egne grupper med styrer og
50 gruppereglementer.
51 Begge kjønn skal som en hovedregel være representert med minst 40 prosent
52 i Venstres styrer, utvalg og komitéer.

53 **Voteringsregler**

54 Møtelederen foreslår hvordan voteringene skal foregå. Vedtak i andre saker
55 enn de som gjelder vedtektsendringer gjøres med flertallsvedtak.
56 Dersom stemmetallene for og mot i en sak er like foretas en ny votering. Ved
57 andre gangs stemmelikhet blir innstillingen stående.
58 Ved personvalg og nominasjoner kreves over halvparten av de avgitte
59 stemmene for å bli valgt. Oppnås ikke dette ved første gangs votering faller
60 den av kandidatene med færrest stemmer ut. Det foretas nye valgog ganger
61 inntil én av kandidatene har fått over halvparten av avgitte stemmer. Ved
62 stemmelikhet foretas en ny votering. Ved andre gangs stemmelikhet foretas
63 loddtrekning.
64 Dersom resultatet ved andre former for personvalg blir like stemmetall, skal
65 det foretas loddtrekning.
66 Personvalg skal foretas skriftlig dersom minst én person krever det.
67 Stemmesedler ved valg skal inneholde det samme antall navn som det antall
68 personer som skal velges.

69 § 4. LOKALLAGENE

70 I hver kommune skal det være et lokallag som kan ha egne vedtekter som skal
71 godkjennes av fylkestyret før de trer i kraft. Slike vedtekter må være i tråd
72 med §1-4 i Venstres vedtekter. Dersom lokallaget ikke har egne vedtekter
73 gjelder "Normalvedtekter for lokallag i Venstre" som vedtas av Landsstyret.
74 Venstres partiorganer på lokalt nivå er årsmøtet, medlemsmøte og
75 lokallagsstyret.

76 Lokallagsårsmøtet skal holdes innen utgangen av januar hvert år.
77 Lokallaget ledes mellom årsmøtene av et lokallagsstyre.
78 Lokallagsstyret består av leder og minst to medlemmer valgt av
79 lokallagsårsmøtet.
80 Styret består dessuten av et medlem valgt av Unge Venstres lokallag og
81 eventuelt medlemmer valgt av andre sideorganisasjoner i kommunen.
82 Lederen for Venstres kommunestyregruppe tiltrer styret uten stemmerett.
83 Lokallagsstyret plikter å følge opp vedtektene og har ansvar for lokallagets
84 økonomi, nettsider, politikkskaping, informasjonsvirksomhet, skoloring,
85 medlemsverving og utadrettede virksomhet. Lokallagets leder tegner for
86 laget.
87 Lokallagsstyret har videre ansvar for at det stilles valgliste for Venstre ved
88 kommunevalget, og at det i god tid før valget utarbeides lokalt valgprogram.
89 Foran stortings- og fylkestingsvalg skal forslag til valgprogram behandles av
90 et medlemsmøte før det behandles på fylkesårsmøtet.
91 Venstres lokallag følger samme geografiske inndeling som landets kommuner,
92 og får sin representasjon i Venstres fylkeslag sine organer deretter. I tillegg
93 kan medlemmer på Svalbard eller i geografisk avgrensede områder utenfor
94 Norge samles i lokallag uten fylkeslagsrepresentasjon. Lokallag i utlandet har
95 ingen forpliktelser i forbindelse med valg.
96 To eller flere lokallag i samme fylke kan slå seg sammen til en organisasjon
97 slik at de i forhold til Venstres hovedorganisasjon og fylkeslaget, har samme
98 rolle som et lokallag, dog slik at hver av de opprinnelige lokallagene beholder
99 sin representasjon i Venstres organer som de hadde fått hver for seg. Slike
100 regionlag må i vedtektene ivareta de organisatoriske løsninger som er
101 nødvendige i forhold til oppgavene knyttet til nominasjon og innlevering av
102 lister til kommunevalg, og til valg av delegater til nominasjonsmøter for
103 fylkestingsvalg og stortingsvalg. Bare medlemmer som har stemmerett i den
104 enkelte kommune kan være med å sette sammen valglisten for denne
105 kommunen.
106 Det kan også opprettes lokallag som har til formål å organisere medlemmer
107 fra flere kommuner. Et eksisterende lokallag kan endre sine vedtekter slik at
108 det tar sikte på å være lokallag også for en eller flere andre kommuner der det
109 ikke på forhånd er et lokallag.
110 Ved sammenslåing av to eller flere eksisterende lokallag til et lokallag eller
111 ved at et lokallag omfatter mer enn en kommune krever en slik prosess 2/3-
112 flertall i samtlige berørte lag. Oppløsningen av sammenslåtte lag skjer ved
113 simpelt flertall.

114 § 5. FYLKESLAGENE

115 I hvert fylke skal det være et fylkeslag som kan ha egne vedtekter som skal
116 godkjennes av sentralstyret før de trer i kraft. Slike vedtekter må være i tråd
117 med §1-3 og 5 i Venstres vedtekter. Dersom fylkeslaget ikke har egne
118 vedtekter gjelder "Normalvedtekter for fylkes- og regionlag i Venstre" som
119 vedtas av Landsstyret.

120 Venstres partiorganer på fylkesnivå er fylkesårsmøtet og fylkesstyret.

121 Fylkesårsmøtet skal holdes innen utgangen av februar hvert år.

122 Fylkesstyret leder fylkeslagets arbeid mellom fylkesårsmøtene.

123 Fylkesstyret består av fylkesleder og minst fire fylkesstyremedlemmer valgt
124 av fylkesårsmøtet.

125 I tillegg har styret et medlem valgt av Unge Venstres fylkeslag og eventuelt
126 medlemmer valgt av andre sideorganisasjoner i fylket.

127 Lederen for Venstres fylkestingsgruppe tiltrer styret uten stemmerett.

128 Fylkesstyret plikter å følge opp vedtektene og har ansvar for fylkeslagets
129 økonomi, nettsider, politikkskaping, informasjonsvirksomhet, skolering,
130 medlemsverving og utadrettede virksomhet. Fylkesleder tegner for laget.

131 Fylkesstyret har videre ansvar for å stifte nye lokallag samt å følge opp de
132 eksisterende lokallagenes arbeid. Videre skal fylkesstyret bidra til at det
133 utarbeides lokale valgprogrammer og at det stilles valglister for Venstre i alle
134 kommuner i fylket.

135 Fylkesstyret skal i mellomvalgår før hhv. stortings- og fylkestingsvalg sette i
136 gang en åpen nominasjonsprosess og sørge for at nominasjonsmøtet blir
137 holdt innen utgangen av februar (i valgåret). Nærmere regler om
138 nominasjonsprosesser utarbeides av landsstyret.

139 I fylkestingsvalgår sørger styret for at det i god tid blir utarbeidet et forslag til
140 eget valgprogram for Venstre i fylket som vedtas på fylkesårsmøtet, eller
141 etter vedtektene for det enkelte fylkeslag av et annet representativt
142 fylkesmøte.

143 I stortingsvalgår sørger fylkesstyret for at fylkesårsmøtet behandler
144 programkomiteens siste avgitte utkast til stortingsvalgprogram.

145 Venstres fylkeslag følger samme geografiske inndeling som landets
146 fylkeskommuner, og får sin representasjon i Venstres nasjonale organer
147 deretter. Egne regler for nasjonal representasjon gjelder for Svalbard Venstre
148 og for Utlandet Venstre. Utlandet Venstre omfatter alle medlemmer utenfor
149 Norge.

150 To eller flere fylkeslag kan slå seg sammen til en organisasjon slik at de i
151 forhold til Venstres hovedorganisasjon, og i forhold til lokallagene, har samme
152 rolle som et fylkeslag, dog slik at hver av de opprinnelige fylkeslagene
153 beholder sin representasjon i Venstres organer som de hadde fått hver for
154 seg. Slike regionlag må i vedtektene ivareta de organisatoriske løsninger som
155 er nødvendige i forhold til oppgavene knyttet til nominasjon og innlevering av
156 lister til fylkestingsvalg og stortingsvalg. Bare medlemmer som har

157 stemmerett i det enkelte fylke kan være med å sette sammen listen for det
158 respektive fylket.
159 Ved sammenslåing av to eller flere fylkeslag til et regionlag krever en slik
160 prosess 2/3-flertall i samtlige berørte fylker. Oppløsingen av et eventuelt
161 regionlag skjer ved simpelt flertall.

162 § 6. SEKRETARIATET

163 Venstre har et sekretariat med en generalsekretær og med det personale
164 landsstyret til enhver tid gjør vedtak om. Generalsekretær ansettes av
165 landsstyret, på det første landsstyremøtet etter landsmøtet i det første året
166 etter et avholdt stortingsvalg, i åremålsstilling med virketid på fire år.
167 Generalsekretæren har tale- og forslagsrett på lands-, landsstyre- og
168 sentralstyremøter.
169 Generalsekretær har fullmakt til å foreta ansettelse og til å utøve
170 personalpolitikk etter retningslinjer gitt av sentralstyret. Generalsekretær kan
171 forøvrig gjøre vedtak etter delegasjon.
172 Ansatte i Venstres organisasjon kan ikke ha tillitsverv på samme nivå, eller ha
173 tillitsverv som innebærer representasjon på samme nivå som
174 ansettelsesforholdet utgår fra.

175 § 7. SENTRALSTYRET

176 Sentralstyret leder Venstres arbeid mellom landsstyremøtene i samsvar med
177 vedtektene og de vedtak som gjøres av landsmøtet og landsstyret.
178 Sentralstyret møtes så ofte lederen finner det formålstjenlig eller når minst
179 fire medlemmer krever det. Sentralstyret er beslutningsdyktig når minst fem
180 medlemmer, deriblant lederen eller en av nestlederne, er til stede. Lederen
181 kaller sentralstyret sammen og leder møtene.
182 Sentralstyret består av lederen, to nestledere, fire medlemmer og fire
183 varamedlemmer (som også er de fire første direktevalgte
184 landsstyremedlemmer) valgt av landsmøtet. I tillegg suppleres sentralstyret
185 med lederne (eller deres stedfortredere) fra Norges Unge Venstre, Norges
186 Venstrekvinnelag og Norges Liberale Studentforbund, dersom den enkelte
187 organisasjon har minst 400 betalende medlemmer. (Endringer i
188 sideorganisasjoners representasjon får effekt fra 2016, med medlemstallene
189 fra 2015 som grunnlag, ihht vedtak på Venstres landsmøte i 2014.)
190 Lederen i Venstres stortingsgruppe tiltrer sentralstyret uten stemmerett. 1.
191 varamedlem til sentralstyret deltar på alle sentralstyremøter, uten
192 stemmerett med mindre et fast sentralstyremedlem har meldt forfall.

193 Sentralstyret oppnevner én av sine medlemmer som ansvarlig for partiets
194 internasjonale utvalg.
195 Sentralstyret godkjenner fylkeslagenes og regionlagenes vedtekter og
196 behandler eventuelle søknader om dispensasjon fra vedtektene.
197 Sentralstyret kan foreta budsjettendringer (innenfor vedtatt budsjett)
198 begrenset til 10 prosent av budsjettet. Melding om budsjettendringer gis
199 fortløpende til landsstyret.

200 § 8. LANDSSTYRET

201 Landsstyret leder Venstres arbeid mellom landsmøtene i samsvar med
202 vedtektene og de vedtak som blir fattet av landsmøtet. Landsstyret møtes
203 minst to ganger mellom hvert ordinære landsmøte og ellers så ofte som
204 lederen eller fire sentralstyremedlemmer, eller minst sju
205 landsstyrestyremedlemmer skriftlig krever det. Landsstyret er
206 beslutningsdyktige når minst to tredeler av medlemmene, deriblant lederen
207 eller en av nestlederne, er til stede. Lederen kaller landsstyret sammen og
208 leder møtene.

209 Landsstyremøtene er i utgangspunktet åpne.

210 Landsstyret består av det landsmøtevalgte sentralstyret, åtte direktevalgte
211 landsstyremedlemmer og fylkeslederne med fylkesnestledere som
212 varamedlemmer. Landsstyret består i tillegg av et medlem valgt av Norges
213 Venstrekvinnelag, et medlem valgt av Norges Liberale Studentforbund og et
214 medlem valgt av Norges Unge Venstre, dersom den enkelte organisasjon har
215 minst 100 betalende medlemmer, har avholdt årsmøte og har
216 underorganisasjon i minst 4 fylker. Sideorganisasjonene kan oppnå ytterligere
217 et medlem av landsstyret dersom de har minst 400 betalende medlemmer.
218 (Endringer i sideorganisasjoners representasjon får effekt fra 2016, med
219 medlemstallene fra 2015 som grunnlag, ihht vedtak på Venstres landsmøte i
220 2014.)

221 Venstres statsråder og stortingsrepresentanter tiltrer landsstyret uten
222 stemmerett.

223 Landsstyret skal drøfte retningslinjene for det organisasjonsmessige og
224 politiske arbeidet og skal hvert år legge frem forslag til mål, strategier og
225 handlingsplaner. Landsstyret kan for særskilte oppgaver oppnevne egne
226 utvalg. På det siste landsstyremøtet hvert år skal budsjett behandles.

227 Landsstyret fastsetter tid og sted for landsmøtet og har ansvar for å gi
228 nødvendige innstillinger overfor landsmøtet.

229 Landsstyret ansetter generalsekretær og bestemmer rammene for
230 sekretariatets størrelse.

231 Landsstyret fungerer som årsmøte i Venstres Opplysnings- og Studieforbund
232 (VO).

233 Landsstyret kan delegere oppgaver og beslutningsmyndighet til sentralstyret.
234 I god tid før stortingsvalg oppnevner landsstyret en programkomite med leder
235 og minst seks medlemmer. Programkomiteens 1. utkast til
236 stortingsvalgprogram sendes til høring i organisasjonen senest 1. september
237 året før stortingsvalget. Høringsfrist settes til 1. november. Deretter
238 utarbeides det et 2. utkast som skal være klart innen 10. desember. Det
239 gjennomføres ny høring med behandling på fylkesårsmøtene innen utgangen
240 av februar. Landsstyret gir deretter innstilling overfor landsmøtet.
241 Landsstyret kan innføre mulighet for medlemmer til å stille direkte spørsmål i
242 landsstyrets møter (ved personlig frammøte eller via Internett). Landsstyret
243 vedtar nærmere bestemmelser om dette.

244 § 9. LANDSMØTET

245 Landsmøtet er Venstres øverste organ.
246 Ordinært landsmøte holdes innen utgangen av april hvert år. Tid og sted
247 fastsettes av landsstyret.
248 Ekstraordinært landsmøte holdes når landsstyret vedtar det eller når minst
249 halvparten av fylkesstyrene skriftlig krever det. Tid og sted fastsettes av
250 landsstyret. Møtet innkalles med minst 14 dagers varsel.
251 Fylkeslagene skal da straks sammenkalle til ekstraordinært fylkesårsmøte for
252 valg av delegater og behandling av de saker som er ført opp på saklisten for
253 det ekstraordinære landsmøtet. Ekstraordinært landsmøte kan bare behandle
254 den eller de saker som er angitt i innkallingen til møtet.
255 Ordinært landsmøte kalles sammen med minst to måneders varsel. Forslag til
256 politiske uttalelser må være innsendt minst tre uker før landsmøtet.
257 Alle andre forslag skal være innsendt minst seks uker før landsmøtet. Forslag
258 til vedtak som kommer senere enn disse fristene kan behandles av
259 landsmøtet bare dersom landsmøtet vedtar dette med 2/3 flertall.
260 Sakliste og saksdokumenter skal sendes senest fire uker før landsmøtet til de
261 lag og organisasjoner som har representasjonsrett på landsmøtet.
262 Landsmøtet består av landsstyrets medlemmer og av delegater valgt av
263 fylkesårsmøtene i Venstre etter følgende regler:
264 Etter stemmetall i det enkelte fylkeslag avgitt ved siste fylkestingsvalg:
265 • 1 delegat pr. påbegynt 1.200 stemmer inntil 8.000 stemmer og
266 deretter en delegat pr. påbegynte 2.000 stemmer.
267 Etter antall betalende medlemmer i det enkelte fylkeslag pr. 31. desember
268 i året før landsmøtet:
269 • 1 delegat pr. påbegynte 120 medlemmer.
270 Dernest har hhv Svalbard Venstre og Utlandet Venstre delegater etter
271 følgende regler:

272 - Etter antall betalende medlemmer i det enkelte lag pr. 31. desember i
273 året før landsmøtet:

- 274 • 1 delegat pr. påbegynte 120 medlemmer. Det er en forutsetning for
275 representasjonsretten at delegatene er demokratisk valgt på et
276 lovlig innkalt medlemsmøte. Slike møter kan avholdes via nett
277 forutsatt at valgsikkerhet og anonymitet ivaretas tilfredsstillende.

278 Til sist har de tilknyttede organisasjonene Norges Unge Venstre, Norges
279 Venstrekvinnelag og Norges Liberale Studentforbund 15 delegater fordelt
280 etter medlemstall, dog slik at hver organisasjon har minst 2 delegater.

281 Det er en forutsetning for representasjonsretten at den tilknyttede
282 organisasjon har avholdt årsmøte samme år som landsmøtet eller året forut,
283 og at de har underorganisasjoner i minst 4 fylker eller minst 4
284 utdanningsinstitusjoner i landet. Derne må den enkelte organisasjon ha
285 minst 100 medlemmer totalt.

286 Venstres statsråder og stortingsrepresentanter har tale- og forslagsrett på
287 landsmøtene.

288 Landsmøtet er i utgangspunktet et åpent møte.

289 **Konstituering**

290 Landsmøtet åpnes av partilederen som leder konstitueringen av møtet hvor
291 følgende velges:

- 292 - Møteledere
293 - Fullmaktsnemnd med leder og to medlemmer som avgir innstilling om
294 godkjenning av delegatenes fullmakter til landsmøtet.
295 - Møtesekretærer og -referenter.
296 - Tellekorps.
297 - To personer til å underskrive protokollen.

298 Protokollen skal være underskrevet og tilgjengelig senest én måned etter
299 landsmøtet. Endelig godkjenning av protokollen skjer i det første
300 landsstyremøtet etter landsmøtet.

301 **Valg.**

302 Landsmøtet skal foreta valg av:

303 **Sentralstyre og direktevalgte landsstyremedlemmer.**

304 Det første og det tredje ordinære landsmøte i stortingsperioden velger:

- 305 • Partileder
306 • første og andre nestleder
307 • fire medlemmer til sentralstyret
308 • åtte direktevalgte landsstyremedlemmer, hvorav halvparten velges i
309 nummerert rekkefølge. Disse fire er samtidig varamedlemmer til
310 sentralstyret.
311 • tolv direktevalgte varamedlemmer til landsstyret.

312 Første varamedlem til sentralstyret tiltrer automatisk alle møter, uten
313 stemmerett.

314 **Revisor.**

315 Det første og tredje ordinære landsmøte i stortingsperioden velger en
316 statsautorisert revisor til å stå for revisjon av Venstres regnskaper.

317 **Valgkomite.**

318 Det andre og det fjerde ordinære landsmøte i stortingsperioden velger en
319 valgkomite etter forslag fra landsstyret, bestående av leder, åtte medlemmer
320 og fire varamedlemmer, som på det etterfølgende landsmøtet legger frem
321 forslag til valg av sentralstyre og direktevalgte landsstyremedlemmer samt
322 revisor.

323 **Redaksjonskomite.**

324 Hvert ordinære landsmøte velger, etter innstilling fra landsstyret, leder, fire
325 medlemmer og to varamedlemmer til en redaksjonskomite som før og under
326 det etterfølgende landsmøtet gjennomgår, redigerer og innstiller overfor
327 landsmøtet innkomne forslag til politiske uttalelser og de forslag landsmøtet
328 oversender til komiteen.

329 **Andre arbeidsoppgaver.**

330 Alle ordinære landsmøter skal:

- 331 • Behandle landsstyrets årsmelding og regnskap.
- 332 • Behandle landsstyrets forslag til mål, strategier og hovedretningslinjer
333 for partiets virksomhet.
- 334 • Fastsette den sentrale medlemskontingenten for det påfølgende
335 kalenderår.
- 336 • Behandle og stemme over andre saker som er fremmet i samsvar med
337 vedtektene.
- 338 • Fastsette hovedsak for det påfølgende landsmøtet og legge rammer
339 for fremdriften av forberedelsesarbeidet for denne saken.
- 340 • I stortingsvalgår skal landsmøtet behandle og vedta
341 stortingsvalgprogram.

342 § 10. URAVSTEMMING

343 Politiske eller organisasjonsmessige saker som ikke gjelder vedtektene,
344 budsjett, regnskap, valg av tillitsvalgte eller ansettelse i sekretariatet, kan
345 forelegges medlemmene til rådgivende uravstemming når landsstyret eller
346 landsmøtet gjør vedtak om det, når fem fylkesmøter ber om det eller dersom
347 minst 400 medlemmer skriftlig forlanger det. Stemmeberettigede er alle som
348 er registrert som medlemmer i Venstre senest tre måneder før avstemningen

349 skal finne sted og som har betalt kontingent. Landsstyret gir nærmere regler
350 om gjennomføring av uravstemminger.

351 § 11. VEDTEKTENE

352 Disse vedtektene endres av landsmøtet med 2/3 flertall. Forslag til
353 vedtektsendringer legges på forhånd frem for landsstyret, de tilknyttede
354 organisasjonene og fylkeslagene.
355 Vedtektsendringer trer i kraft straks landsmøtet er hevet.
356

357 **PLATTFORM FOR EN LIBERAL ORGANISASJON**

358 *Vedtatt av Venstres landsmøte 2009*

359 1. Demokratisk grunnholdning

360 I Venstre skal demokratiske verdier ligge til grunn i hele organisasjonen.
361 Meningsbrytninger og debatter er avgjørende for å fatte riktige vedtak.
362 Det må ikke lages byråkratiske strukturer i partiet som gjør det vanskelig å
363 komme inn som ny eller som gjør prosesser i partiet vanskelig å ha oversikt
364 over.

365 2. Medlemskap og rettigheter

366 Du er medlem i Venstre fra det tidspunkt du melder deg inn. Medlemskap kan
367 bare utøves personlig. Medlemsrettigheter oppnås når du har betalt
368 kontingent.
369 Medlemsrettigheter kan kun utøves i ett lokallag (og tilhørende fylkeslag),
370 men du kan selv velge hvilket lokallag du vil være medlem i.

371 3. Maktspredning

372 I Venstre skal makten være spredd. Partiet tilhører medlemmene. Aktive
373 medlemmer sikrer kloke vedtak og meningsfulle medlemskap. Det er et mål å
374 involvere flest mulig i alle viktige prosesser i partiet.

375 4. Åpenhet

376 I Venstre er åpenhet et sentralt mål. Åpenheten skal knyttes til alle deler av
377 partiets arbeid. Politiske partier som ikke kan møte borgere og media på sine
378 egne arenaer kan ikke forvente borgernes tillit.

379 5. Folkevalgt for Venstre

380 Du blir bare folkevalgt for Venstre ved å stille til valg på Venstres liste og på
381 Venstres program. Har du stilt til valg på Venstres program så er dette din
382 kontrakt med velgerne.
383 Venstres partiorganer kan ikke instruere folkevalgte for Venstre utover det
384 program de er valgt på. Dersom det er punkter i et partiprogram en folkevalgt
385 ikke kan følge, så er den folkevalgte forpliktet til å informere vedtaksorganet
386 om dette.
387 Folkevalgte har selvsagt som oppgave å skape gode politiske prosesser og
388 lytte til innspill fra eget parti.

389 6. Bruk av navnet Venstre

390 Venstre har tre sideorganisasjoner. Det er Norges Unge Venstre, Norges
391 Venstrekvinnelag og Norges Liberale Studentforbund.
392 Andre grupperinger som bruker (eller ønsker å bruke) tittelen "Venstre" skal ha
393 et klart mandat til det i partiet.

394 7. Nominasjon

395 Venstre har ønske om at nominasjonsprosessene skal være åpnere enn de er i
396 dag, ved at flere skal få mulighet til å delta, også i prosessen frem til
397 nominasjonsmøtene.
398 Flere engasjerte, gir bedre løsninger og mer eierskap til løsningene. Det er like
399 viktig at prosesser for å utvikle politikk er åpne i partier som nominasjonen.

400 8. Normalvedtekter - standardvedtekter

401 Lagene organiserer sine vedtekter selv så lenge de ikke bryter med de
402 grunnleggende prinsippene i Venstres vedtekter.
403 Normalvedtektene ligger til grunn og bør være et godt utgangspunkt for
404 lokale vedtekter.
405 Lokale vedtekter og endringer av disse som vedtas på et årsmøte skal
406 behandles av organisasjonsleddet som ligger over før de trer i kraft.

407 Godkjenning skal finne sted med mindre endringene bryter med prinsippene
408 med Venstres politikk, ikke ulike måter å organisere politisk arbeid på.
409 Dersom laget ikke har egne godkjente vedtekter så gjelder Venstres
410 normalvedtekter.

411 9. Eksklusjon

412 Venstre har tro på den åpne debatt i møte mellom ulike meninger. Derfor er vi
413 i mot eksklusjonsparagraf. Det at et flertall skal kunne overprøve et mindretall
414 ved å ekskludere mindretallet skaper ikke en god partikultur.

1 **LM-9 Tema: Stortingsvalgprogram 2017 – 2021**

2 Hovedtema for landsmøtet 2017 er behandling av stortingsvalgprogrammet
3 for 2017-2021. Programutkast og endringsforslag med innstilling fra
4 landsstyret ligger vedlagt i egne dokumenter, samt oversikt over forslag som
5 allerede er meldt opprettholdt ut over landsstyrets innstilling.

6
7 Prosedyren for programbehandlingen er beskrevet i forretningsorden og i
8 vedlegget "LM-09 Endringsforslag til stortingsvalgprogrammet med
9 landsstyrets innstilling".

10

11 Delegatene bes lese disse nøye og forberede seg godt, slik at
12 programbehandlingen blir så god som mulig.

1 **LM-10 Politiske uttalelser**

2 I samsvar med vedtektene for Venstres Hovedorganisasjon § 9 skal forslag til
3 politiske uttalelser være levert innen 3 uker før Landsmøtet. Fristen går ut 10.
4 mars.

5
6 Landsstyrets innstilling er at det kun skal behandles en politisk uttalelse på
7 landsmøtet. Den innstilles fra redaksjonskomitéen og omhandler hva Venstre
8 går til valg på i 2017.

9
10 Se LM-2 Konstituering, forretningsorden § 10, for innstilling til
11 fremgangsmåte for hvordan politiske uttalelser skal behandles.

12
13 Forslag til politiske uttalelser ettersendes i møtebok 2.

LM-11



- 1 **LM-11 Innkomne saker**
- 2 Ingen saker er meldt inn innen fristen.

1 LM-12 Tema for LM 2018

2 Etter vedtektene § 9 skal Landsmøtet fastsette tema for det påfølgende
3 landsmøtet og legge rammer for å forberede saken.

4 Tidligere landsmøtetema har vært:

5	2004:	"En global politikk i en global økonomi"
6	2005:	Stortingsvalgprogram for 2005 - 2009
7	2006:	Prinsippprogram
8	2007:	Prinsippprogram og skolepolitisk manifest
9	2008:	"Det sosiale og liberale kunnskapssamfunnet 2010"
10	2009:	Stortingsvalgprogram for 2009 - 2013
11	2010:	"Det flerkulturelle Norge – muligheter og utfordringer"
12	2011:	"Verdiskaping for framtidig velferd"
13	2012:	"Velferd når du trenger det"
14	2013:	Stortingsvalgprogram for 2013 - 2017
15	2014:	"Menneskerettigheter"
16	2015:	"Kunnskap, klima og grønn vekst"
17	2016:	"Oppvekst - Liberal politikk for fremtiden"
18	2017:	Stortingsvalgprogram for 2017 - 2021

19 Landsstyrets innstilling:

20 Hovedsak for Landsmøtet 2018 blir Teknologi – fantastiske muligheter og
21 store utfordringer.

22 Den viktigste driveren av endringer i samfunnet er den teknologiske
23 utviklingen. Den går raskt og på flere områder kommer ny teknologi til å
24 transformere samfunnet i tiden som kommer.

25 Automatisering og robotisering vil effektivisere produksjon av både varer og
26 tjenester, og samtidig gjøre en rekke av dagens arbeidsplasser overflødige.
27 Informasjonsteknologi, standardisering og delingsplattformer skaper nye
28 arenaer for samhandling, informasjonsutveksling og nye forretningsmodeller
29 som kan gi bedre ressursutnyttelse. Samtidig er det utfordrende å bevare et
30 godt arbeidsmarked når flere jobber som freelancere. Tjenestene som er
31 grunnlag for aktivitet i Norge eies og drives fra utlandet, slik at
32 skattegrunnlaget kan forvitte, og enkeltaktører tilegner seg enorm makt
33 utenfor demokratisk kontroll. Store data gir muligheter for gjennombrudd
34 innen medisinsk forskning og samfunnsforskning, samtidig som det gir uante
35 muligheter for overvåkning og manipulasjon.

36 Nanoteknologi muliggjør ting som ville blitt betraktet som magi for kun få år
37 siden. Genteknologi og andre gjennombrudd innenfor bioteknologi og medisin
38 gir muligheter til å kurere sykdommer, rette medfødte feil og kanskje forlenge
39 levealderen dramatisk. Det gir også muligheter for å endre menneskers og
40 andre organismers egenskaper ut over det som er mulig fra naturens side.

- 41 Dette gir opphav til vanskelige etiske og moralske spørsmål som må besvarer
42 og handles på fra politisk hold.
- 43 Kort sagt byr teknologi på fantastiske muligheter og store utfordringer. Vi
44 kan ikke lukke øynene for dem, men må utnytte mulighetene og takle
45 utfordringene. Det krever en fremoverlent, kunnskapsbasert og aktiv politikk.

1 **LM-13 Valg**

2 **Valg av valgkomité og redaksjonskomité**

3 **Landsstyrets innstilling:**

4 **Valgkomité for 2017 - 2019**

5 **Valgkomité**

6 Det andre og det fjerde ordinære landsmøte i stortingsperioden velger en valgkomité
 7 etter forslag fra landsstyret, bestående av leder, åtte medlemmer og fire
 8 varamedlemmer, som på det etterfølgende landsmøtet legger frem forslag til valg av
 9 sentralstyre og direktevalgte landsstyremedlemmer samt revisor.

10

11 ***Medlemmer:***

12	Ketil Kjenseth (leder)	(Oppland)
13	May Britt Vihovde (nestleder)	(Hordaland)
14	Arne Ivar Mikalsen	(Nordland)
15	Maren Hersleth Holsen	(Østfold)
16	Pål Farstad	(Møre og Romsdal)
17	Toril Berge	(Oslo)
18	Erling Moe	(Trøndelag)
19	Oppnevnes av UV	(Norges Unge Venstre)
20	Oppnevnes av NVK	(Norges Venstrekvinnelag)

21

22 ***Varamedlemmer:***

23	1. vara: Erik Hörluck Berg	(Buskerud)
24	2. vara: Torunn Sandvand	(Agder)
25	3. vara: Boye Bjerkholdt	(Akershus)
26	4. vara: Leif Gøran Wasskog	(Finnmark)

27 **Redaksjonskomité for LM 2018:**

28

29 ***Medlemmer:***

30	Sveinung Rotevatn (leder)	(Sogn og Fjordande)
31	Julie Andersland	(Hordaland)
32	Sjur Skjævesland	(Hedmark)
33	Magdalena Fransson Lindtvedt	(Vestfold)
34	Espen Ophaug	(Oslo)

35

36 + 1 fra hver sideorganisasjon som oppfyller kriteriene for landsstyreprerentasjon

37

38	1. vara: Ida Johnsen
39	2. vara: Torgeir Fossli